

**JIHOČESKÁ UNIVERZITA V ČESKÝCH BUDĚJOVICÍCH
PEDAGOGICKÁ FAKULTA**

A

**VYSOKÁ ŠKOLA EKONOMICKÁ V PRAZE
FAKULTA MANAGEMENTU V JINDŘICHOVĚ HRADCI**

BAKALÁŘSKÁ PRÁCE

2010

Jiří Pavlovský

**JIHOČESKÁ UNIVERZITA V ČESKÝCH BUDĚJOVICÍCH
PEDAGOGICKÁ FAKULTA**

A

**VYSOKÁ ŠKOLA EKONOMICKÁ V PRAZE
FAKULTA MANAGEMENTU V JINDŘICHOVĚ HRADCI**

System profesní přípravy strážníků Městské policie Hlavního města Prahy a jeho zvláštnosti

Vedoucí bakalářské práce:
doc. Dr. JUDr. Jan Hejda, Ph.D.

Vypracoval:
Jiří Pavlovský

Jindřichův Hradec 2010

Prohlašuji, že jsem bakalářskou práci na téma “ **Systém profesní přípravy strážníků Městské policie Hlavního města Prahy a jeho zvláštnosti**“ vypracoval samostatně s použitím uvedených informačních zdrojů

podpis studenta

Anotace

Cílem práce je popsat systém výcviku Městské policie v Praze s návrhy možností zkvalitnění systému profesní přípravy, provést komparaci s pravidly výcviku policistů ČR. Součástí práce je charakteristika Obecní a Městské policie jako takové a Městské policie v Praze, rozčlenění výcviku v teoretické rovině a upozornění na některé aspekty praktického výcviku. Práce je zaměřena i na činnost Útvaru vzdělávání Městské policie hl.m. Prahy.

Poděkování

Děkuji panu doc. Dr. JUDr. Janu Hejdovi, Ph.D. za užitečnou metodickou pomoc, kterou mi poskytl při zpracování mé bakalářské práce.

Jiří Pavlovský

Obsah

ÚVOD.....	1
1. CHARAKTERISTIKA OBECNÍ A MĚSTSKÉ POLICIE.....	3
2. CHARAKTERISTIKA MĚSTSKÉ POLICIE HL. M. PRAHY.....	8
Organizační struktura Městské policie.....	9
Městská policie v kompetenci ředitele MP	10
Oddělení přímo řízená ředitelem městské policie	10
Úsek ředitelství městské policie pro prevenci kriminality.....	10
Úsek ředitelství městské policie pro organizaci výkonu služby	11
Územní útvary městské policie	12
Úsek ředitelství městské policie pro řízení celoměstských útvarů.....	12
3. SYSTÉM ODBORNÉ PŘÍPRAVY OBECNÍCH A MĚSTSKÝCH POLICIÍ.....	19
Základní odborná příprava	25
Zdokonalovací příprava	35
3.2. SYSTÉM PROFESNÍ PŘÍPRAVY POLICIE ČESKÉ REPUBLIKY, SROVNÁNÍ VÝCVIKU MP S VÝCVIKEM PČR.....	39
4. NÁMĚTY NA ZDOKONALENÍ SYSTÉMU PROFESNÍ PŘÍPRAVY STRÁŽNÍKŮ MP HL. M. PRAHY	44
5. METROPOLITNÍ POLICIE.....	46
 ZÁVĚR	53
SEZNAM POUŽITÉ LITERATURY:	55
SEZNAM ZKRATEK:	57

Úvod

Moderní doba potřebuje všestranně rozvinuté odborníky ve všech oblastech lidské činnosti. Zejména na poli boje s kriminalitou roste poptávka po stále vyšší vzdělanosti a odbornosti všech ochránců práva. Ukázalo se, že je nezbytné zřídit další organizaci, která, kromě Policie ČR, bude rovněž pružně reagovat na neustále se měnící kriminální scénu. Proto byl dán prvotní impulz k zakládání obecních a městských policií, jejichž činnost byla po roce 1945 v bývalém Československu ukončena. Toto však neplatí od roku 1989, kdy byla obnovena samospráva obcí a tudíž i zásada, že obce si sami mají zajišťovat klid a pořádek na svém území. K obnově činnosti „komunálních“ policií dochází po roce 1991 na základě přijetí zákona 553/91 Sb., o obecní policii. V roce 1992 vzniká celá řada obecních a městských policií. Nejde však pouze o zřízení takové organizace, ale zejména o kvalitní výběr jejích budoucích pracovníků a jejich neméně kvalitní profesní přípravu a výcvik. Jak bude uvedeno níže, problematika profesního výcviku a přípravy budoucích strážníků pro hl.m. Prahu a její rozbor bude generálním cílem této bakalářské práce.

Se stejným raketovým rozvojem měst a obcí po tzv. revoluci, se rozvíjely i problémy s kriminalitou a páčáním přestupků. Toto se snaží potírat právě městská či obecní policie, která je někým chválena, a jinými zase zatracována. Tam, kde obecní a městské policie působí, se stále výrazněji zapisují do podvědomí občanů. Strážníci jsou stále častěji žádáni o pomoc při řešení nejrůznějších životních situací spjatých nejen se záležitostmi veřejného pořádku a občanského soužití, ale stále výrazněji se podílejí i na řešení nejrůznějších druhů trestné činnosti. To vše samozřejmě v souladu se zákonem.

Přes značnou počáteční nevoli a značkou coby „nový šedý mor“, je přesto čím dále tím více těch, kterým bylo ze strany strážníků městské policie pomoheno. Pro ty, kteří neznajíce pravdy, mnohdy strážníky nazývají „lopaťáky“, chci vysvětlit, že povolání strážníka obecní policie není vůbec jednoduché a že samotná příprava na toto povolání je poměrně složitá záležitost. O tom by mohly vyprávět zástupci těch, kteří z různých důvodů neuspěli. Ať se jednalo o náročné psychologické vstupní testy, zdravotní prohlídku či testy fyzické. Vždyť jen samotné závěrečné přezkoušení před komisí Ministerstva vnitra ČR je nazýváno „malou maturitou“. Je pravdou, že donedávna uchazeč o toto povolání maturitní

zkoušku mít nemusel, ale to od počátku roku 2009 neplatí, ba dokonce je to podle zákona jedna z povinností.

Co obnáší povolání strážníka Obecní či Městské policie je asi většině lidí jasné, nebo o tom má alespoň ponětí. Ale čím vším musí uchazeč o toto povolání projít, než se stane plnohodnotným strážníkem, o tom už ví málokdo. Jak již bylo uvedeno, cílem mé práce je rozbor profesní přípravy a výcviku budoucích strážníků městské policie. Toto téma jsem si zvolil z důvodu, že u Městské policie v Praze pracuji již od jejího vzniku, z toho více jak dva roky na Útvaru vzdělávání, o kterém ještě bude řeč. Ve své práci věnuji pozornost právům i povinnostem strážníka městské policie a v návaznosti na to i jejich odpovídajícímu výcviku.

V návaznosti na stanovené téma se rovněž zmiňuji o systému výcviku Policie ČR a snažím se o komparaci současné úrovně vzdělávání strážníků s úrovní výcviku policistů PČR. Pokusím se zmapovat nové trendy v profesní přípravě strážníků a případně navrhnout možné zlepšení výcviku u Městské policie. Poslední částí mé práce je úvaha nad návrhem zákona o Metropolitní policii. Ke zpracování této problematiky jsem používal obecně poznávací, syntetickou, analytickou, komparativní a popisnou metodu plynoucí ze studia odborné literatury a příslušných pramenů.

1. Charakteristika Obecní a Městské policie

„Komunální policejní sbory jsou nedílnou součástí našich dějin. Jejich vznik sahá až do středověku a souvisí i s vývojem našich měst a obcí, kde klid a pořádek byl zabezpečován zpočátku rychtáři přes strážníky až k policejním sborům v současnosti.“¹

V prosinci roku 1991 schválila Česká národní rada zákon 553/1991 Sb., o obecní policii, který nabyl účinnosti v lednu roku 1992. Faktický vznik a zahájení činnosti obecních policií ale umožnila až vyhláška Ministerstva vnitra České republiky, která stanovila odborné předpoklady pracovníků obecní policie a způsob jejich ověřování. Vyhláška vešla v platnost 3. dubna 1992.

Nová „porevoluční“ doba s sebou ve své euforii přinesla mimo jiné i snižování úrovně pořádku v dopravě, v prodeji na veřejném prostranství, v dodržování povinností k zachování čistoty na veřejném prostranství, rostoucí počet přestupků proti majetku a občanskému soužití a tato sestupná tendence celkové úrovně veřejného pořádku motivovala především větší města ke zřízení městských policií. Malé obce byly k zakládání obecních policií často donuceny jejich vzdáleností od nejbližší služebny Policie ČR, která tak nemohla pořádek v obci účinně zajistit. Tyto faktory vedly k tomu, že se obce rozhodly nespolehat na pomoc Policie ČR a zřídily si svou obecní policii, aby mohly disponovat vlastním výkonným pořádkovým orgánem, jehož úkoly mohou v mezích své působnosti samy určovat. Vytvořily si tak vlastní pořádkový aparát, nezbytný k plnění úkolů, za které nesou odpovědnost. Vzhledem k počtu obcí, které tak učinily, i době, která ověřila význam obecních policií a jejich přínos pro obce, lze konstatovat, že obecní policie prokázaly svou důležitost a potvrdily, že jejich existence je oprávněná, o čemž svědčí i současný stav více než 330 obecních a městských policií, které působí na území České republiky a zaměstnávají cca 8 000 strážníků.

Obecní policii lze charakterizovat jako ozbrojený komunální bezpečnostní sbor, který zřizuje a může i zrušit zastupitelstvo obce či města obecně závaznou vyhláškou. Je to specifický orgán obce, kterému byly zákonem jeho úkoly stanoveny jako činnost veřejně prospěšná, která přispívá k bezpečnosti občanů a jejich majetku, v určité míře i k pořádku v dopravě a k pořádku v těch vztazích z oblasti státní správy, které se odehrávají na

veřejném prostranství a dalších veřejně přístupných místech v daném obecním či městském teritoriu. Při této činnosti spolupracuje v rozsahu stanoveném zákonem s Policií ČR, státními orgány a s orgány územních samosprávných celků.

Neboť však dochází k dublování činností na úseku veřejného pořádku jako takového, vyžaduje se koordinovaný postup a součinnost obecní policie s Policií ČR. Ta je nepochybně hlavním partnerem obecních a městských policií. Policie ČR je obecně povolána k plnění úkolů na úseku veřejné bezpečnosti a veřejného pořádku. Spolupráce mezi těmito subjekty je stanovena zákonem o Policii ČR, zákonem o obecní policii a nařízením vlády ČR, kterým se stanoví podrobnější úpravu vztahů Policie ČR k orgánům obcí a obecní policii. Stejně se postupuje i v případě spolupráce obecní policie s dalšími subjekty, jejichž činnost se dotýká problematiky veřejného pořádku a úkolů obecní policie. V první řadě se jedná o obce, obecní orgány jako zřizovatele obecních a městských policií a jejich specializované odbory, komise a výbory. Tyto úkoly může plnit i na území jiné obce, kde obecní policie zřízena není, pouze ale na základě uzavřené veřejnoprávní smlouvy. Toto je zvláště výhodné pro menší obce, které nemají dostatek finančních prostředků pro zřízení a chod vlastní obecní policie.

Hlavními úkoly obecní policie při zabezpečování místních záležitostí veřejného pořádku je zejména:

- přispívání k ochraně a bezpečnosti osob a majetku,
- dohled nad dodržováním pravidel občanského soužití,
- dohled nad dodržováním obecně závazných vyhlášek a nařízení obce,
- podílení se s dohledem nad bezpečností a plynulostí provozu na pozemních komunikacích,
- podílení se nad dodržováním právních předpisů o ochraně veřejného pořádku, činí opatření k jeho obnovení,
- podílení se na prevenci kriminality v obci,
- dohled nad dodržováním čistoty na veřejných prostranstvích v obci,
- odhalování přestupků a jiných správních deliktů, jejichž projednávání je v působnosti obce,

¹ MACEK, P.; UHLÍŘ, L. *Dějiny obecních policií I.*. 2004. ISBN 80-86477-26-6.

- poskytování údajů o obecní policii Ministerstvu vnitra za účelem zpracování statistických údajů.²

Podle zákona o obecní policii řídí obecní policii starosta, pokud obecní zastupitelstvo nepověří řízením obecní policie jiného člena obecního zastupitelstva. Postup pověření jiným členem obecního zastupitelstva se využívá především ve větších městech. Obecní rada však může pověřit plněním některých úkolů při řízení obecní policie určeného strážníka.

Podle zákona o obecní policii musí osoba, která se hodlá stát strážníkem obecní policie, splňovat následující podmínky:

- být občanem České republiky,
- být starší 21 let,
- být bezúhonná a spolehlivá
- být tělesně a duševně způsobilá k výkonu povinností a oprávnění podle zákona o obecní policii
- dosáhnout středního vzdělání s maturitní zkouškou³

Podmínkou pro výkon povinností a oprávnění podle zákona o obecní policii je pak nejen splnění výše uvedených předpokladů a přijetí do pracovního poměru strážníka, ale rovněž získání osvědčení o splnění stanovených odborných předpokladů. Toto osvědčení vydává obecně krajský úřad a v případě hlavního města Prahy Ministerstvo vnitra ČR. Jeho platnost může být nejdéle tři roky. Pokud by strážník přestal splňovat požadované předpoklady, může mu být krajským úřadem, resp. v případě hlavního města Prahy Ministerstvem vnitra ČR osvědčení odejmuto, popřípadě pozastavena jeho platnost. Podmínka věku je odůvodněna tím, že každý strážník musí být držitelem zbrojního průkazu skupiny „D“, která může být podle zákona o střelných zbraních a střelivu vydána pouze osobě starší 21 let.

Odborné předpoklady strážníků k výkonu povinností a oprávnění podle zákona o obecní policii, jakož i způsob jejich ověřování, stanoví Ministerstvo vnitra ČR obecně závazným

² § 2 zákona č.553/1991 Sb., o obecní policii

³ § 4 zákona č.553/1991 Sb., o obecní policii

právním předpisem. Tím je vyhláška č. 418/2008 Sb., kterou se provádí zákon o obecní policii. Tato vyhláška zároveň stanovuje i podrobnosti stejnokroje strážníků. Stejnokroje strážníků, jakožto i označení motorových vozidel obecní policie, musí obsahovat jednotné prvky. Stejnokroj nesmí být zaměnitelný se stejnokrojem příslušníků ozbrojených sil a sborů a dalších sborů nebo organizací zřízených zvláštními zákony. Těmito prvky se rozumí:

- kravata a bunda černé barvy, sako nebo plášť černé barvy, košile bleděmodré barvy,
- nárameníky v barvě bundy, pláště, saka nebo košile, bez jakéhokoli označení,
- pokrývka hlavy černé barvy,
- páska na pokrývce hlavy se čtverci v bílé a tmavě modré barvě uspořádanými pravidelně ve více řadách tak, aby se barvy čtverců střídaly šachovnicovým způsobem, umístěná po celém obvodu pokrývky hlavy s výjimkou kožešinové zimní pokrývky hlavy,
- odznak na čelní části pokrývky hlavy ve tvaru kruhu bílé barvy s tmavě modrým mezikružím, v horní části mezikruží je v opisu zlatě ražené slovo „OBECNÍ“ nebo „MĚSTSKÁ“ a v jeho dolní části slovo „POLICIE“.⁴

Zákon o obecní policii mimo jiné stanovuje strážníkům k realizaci jim svěřených úkolů oprávnění a povinnosti. Mezi povinnosti patří, aby strážník při provádění zákroků a úkonů dbal cti, vážnosti a důstojnosti osob a i své vlastní a nepřipustil, aby v souvislosti s touto činností vznikla osobám bezdůvodná újma a případný zásah do jejich práv a svobod nesmí překročit míru, která je nezbytná k dosažení účelu sledovaného zákrokem. Dále má strážník povinnost osoby poučit o jejich právech, pokud provádí zákrok spojený se zásahem do jejich práv a svobod. Strážník také musí poskytnout pomoc v rozsahu svých oprávnění každému, kdo o to požádá. Je-li páchan trestný čin nebo přestupek či jiný správní delikt je strážník povinen v mezích zákona provést zákrok, úkon či učinit jiné opatření v pracovní době i mimo ni, pokud je k tomu vycvičen či vyškolen, či pokud není pod vlivem léků, nebo jiných látek, které by mohli snížit schopnost jeho jednání a je zřejmé, že zákrok nebo úkon úspěšně dokončí. Mimo pracovní dobu se musí prokázat příslušností k obecní policii. Strážník je dále povinen zachovávat mlčenlivost o skutečnostech, se kterými se seznámil při plnění úkolů.⁵

⁴ Vyhláška MVČR č. 418/2008 Sb., kterou se provádí zákon o obecní policii

⁵ § 6 až 8 zákona č. 553/1991 Sb., o obecní policii

K oprávnění strážníků obecních policií patří:

- oprávnění požadovat vysvětlení,
- oprávnění vyžadovat poskytnutí údajů z informačních systémů policie a obecních úřadů,
- oprávnění požadovat prokázání totožnosti,
- oprávnění požadovat od každého věcnou a osobní pomoc,
- oprávnění předvést osobu,
- oprávnění odebrat zbraň,
- oprávnění zakázat vstup na určená místa,
- oprávnění otevřít byt nebo jiný uzavřený prostor,
- oprávnění odejmout věc,
- oprávnění použít technický prostředek k zabránění odjezdu vozidla,
- oprávnění zabezpečit dopravu osob do zdravotnického zařízení či do záchytné stanice,
- oprávnění ke vstupu do živnostenských provozoven,
- oprávnění k použití donucovacích prostředků, psa a služební zbraně,
- oprávnění pořizovat zvukové, obrazové nebo jiné záznamy.⁶

Tyto povinnosti a oprávnění se dělí na povinnosti a oprávnění zásadního významu, povinnosti a oprávnění běžná a povinnosti a oprávnění související s použitím donucovacích prostředků, psa a služební zbraně.

⁶ § 11 až 20 zákona č.553/1991 Sb., o obecní policii

2. Charakteristika Městské policie Hl. m. Prahy

Základy Městské policie hl. m. Prahy byly položeny přibližně v polovině roku 1991. Městská policie byla v této době pouze jedním z odborů Magistrátu hl. m. Prahy a zákon č. 553/1991 Sb., o obecní policii ještě nebyl v platnosti. Strážníci sloužili na ulicích v civilu, vybaveni pouze Pověřením primátora hl. m. Prahy k výkonu svých pravomocí. Těmi byly pouze kontroly stánkového prodeje a pořádek na veřejných prostranstvích.

Vznik Městské policie hlavního města Prahy se datuje od 11. května 1992. Početní stav prvních městských strážníků nebyl nijak vysoký, bylo to cca 87 osob. Prvním obvodem s nepřetržitou službou, se stala Praha 1, která coby představitel centra města, měla vždy určitou prioritu. Postupem času vznikly služebny městské policie v dalších městských částech. Specifickou činností se stala ostraha budov hlavního města Prahy a výkon služby v prostředcích městské hromadné dopravy, především v metru. Postupně docházelo k vytváření a budování obvodních ředitelství, aby bylo možné plnit zadané úkoly v podmínkách nepřetržitého výkonu služby. Další úkoly byly směřovány zejména do oblasti náboru uchazečů o místa strážníků, výběru míst dislokace obvodních velitelství a jejich materiálně technického vybavení. V prvopočátcích byly největší problémy s výstrojí a výzbrojí. Například prvními uniformami byly vyřazené stejnokroje po Městské inspekci veřejného pořádku, tzv. „Šedém moru“.

Od svého vzniku prošla Městská policie Praha několika reorganizacemi u územních výkoných útvarů a u specializovaných útvarů s celoměstskou působností. Zákon o obecní policii byl několikrát novelizován a došlo také k významnému zvýšení pravomocí strážníků.

Městskou policii hl. m. Prahy řídí současný primátor hl. m. Prahy MUDr. Pavel Bém, ve spolupráci s náměstkem primátora pro bezpečnost a legislativu JUDr. Rudolfem Blažkem. Přímým řízením Městské policie hl. m. Prahy je v současnosti Radou hl. m. Prahy pověřen ředitel Městské policie hl. m. Prahy Mgr. Vladimír Kotrouš.

Při výkonu své činnosti spolupracuje Městská policie hl. m. Prahy především s orgány města a příslušnými městskými částmi. Plní řadu úkolů na základě požadavků obecních

úřadů. Například při předvádění osob ke správnému řízení, asistence při zajištění veřejného pořádku při pořádání různých kulturních a sportovních akcí, doručování písemností apod.

Organizační struktura Městské policie

V současné době působí Městská policie hlavního města Prahy v organizační struktuře, platné od ledna 2000, která vychází z teritoriálního členění na patnáct obvodních ředitelství a z členění podle svěřené problematiky na čtyři výkonné útvary městské policie s celoměstskou působností.

Městskou policii tvoří dvě navzájem nepodřízené složky, jejichž společným nadřízeným je, jak již bylo výše uvedeno, primátor hlavního města Prahy nebo jiný člen ZHMP, pověřený řízením městské policie. Těmito složkami jsou Městská policie v kompetenci ředitele městské policie a Inspekce městské policie. Pro bližší seznámení se strukturou a organizací MP Praha, uvádím údaje z oficiálního dokumentu, kterým je Nařízení primátora hl.m.Prahy ve věcech Městské policie hl. m. Prahy č. 5/2007, kterým se mění a doplňuje organizační řád Městské policie hl. m. Prahy.

Řízení městské policie

Primátor řídí Městskou policii, vůči které plní funkci zaměstnavatele. Z výkonu své funkce je odpovědný ZHMP.

Ředitel MP řídí městskou policii při zabezpečování místních záležitostí veřejného pořádku a při plnění dalších úkolů, uložených RHMP. Ředitel MP zastupuje městskou policii navenek, a je nadřízený všem zaměstnancům s výjimkou těch, kteří jsou rozhodnutím primátora zařazeni do inspekce. Má tedy oprávnění a povinnost stanovit a ukládat podřízeným zaměstnancům pracovní úkoly, organizovat, řídit a kontrolovat jejich práci a dávat jim k tomu závazné pokyny.

Inspekce je složkou městské policie, která je řízena přímo primátorem. Člení se na ředitele inspekce, náměstky ředitele inspekce, 1. a 2. oddělení inspekce a zaměstnance inspekce.

Inspekce kontroluje činnost městské policie, zákonnost postupu vedoucích i všech ostatních zaměstnanců a zapojuje se též do tvorby jejích vnitřních předpisů a do rozhodování stížností.

Městská policie v kompetenci ředitele MP

- *oddělení přímo řízená ředitelem MP,*
- *úsek ředitelství městské policie pro prevenci kriminality,*
- *úsek ředitelství městské policie pro organizaci výkonu služby,*
- *územní výkonné útvary městské policie,*
- *úsek ředitelství městské policie pro řízení celoměstských útvarů*

Oddělení přímo řízená ředitelem městské policie

- *sekretariát ředitele MP,*
- *právní oddělení,*
- *oddělení personální,*
- *oddělení kontroly a stížností ŘMP,*
- *oddělení komunikace s veřejností,*
- *oddělení informačních technologií.*

Úsek ředitelství městské policie pro prevenci kriminality

Úkolem úseku ředitelství městské policie pro prevenci kriminality je příprava, organizace a uskutečňování projektů městské policie v rámci prevence kriminality. Řídí a koordinuje činnost organizačních útvarů městské policie v rámci prevence kriminality. Úsek pro prevenci kriminality tvoří útvar prevence a útulek pro opuštěná zvířata.

Útvar prevence

Je specializovaným útwarem, jehož úkolem je zapojení městské policie do preventivních aktivit organizovaných a koordinovaných hlavním městem Prahou. Základem jeho práce je cíleně oslovovat rizikové skupiny obyvatel, zejména děti, mládež a seniory prostřednictvím preventivních programů, které se zaměřují především na bezpečné chování, sociálně patologické jevy a základy právního vědomí, bezpečný pohyb v silničním provozu a prevenci úrazů.

Útulek pro opuštěná zvířata

Další specializovaný útvar městské policie, který zajišťuje dočasné umístění nalezených a opuštěných zvířat na území hlavního města Prahy. Disponuje vlastní odchytovou službou s celoměstskou působností. Provoz zařízení je rozdělen do části příjmu, karantény, izolace, výdeje a kstračního programu a provozu záchytné stanice pro exotická zvířata a během jednoho roku jím projde zhruba 3000 psů a 1000 koček. Zvířata jsou zde pod nepřetržitou veterinární kontrolou. Zajišťuje agresivní a zraněná zvířata, která napadla nebo ohrožovala člověka, s následným vyšetřením pro potřeby lékaře a zajišťuje evidenci mikročipů a tetovacích čísel.

Úsek ředitelství městské policie pro organizaci výkonu služby

Úkolem úseku ředitelství městské policie pro organizaci výkonu služby je organizace a sjednocování výkonu služby na celém území hlavního města Prahy. Úsek organizace výkonu služby ho zabezpečuje bezprostřední koordinací činnosti územních útvarů a hlídkového útvaru, metodickou a dokumentační činností, analytickou a operační činností, řídí celoměstsky organizované akce a bezpečnostní opatření. Úsek organizace výkonu služby tvoří operační a analytický útvar a centrální operační středisko (tísňová linka 156, kamerové systémy, PCO).

Územní útvary městské policie

Územními útvary městské policie jsou obvodní ředitelství městské policie, vytvářené na území určených MČ. Zabezpečují místní záležitosti veřejného pořádku na vymezeném území hlavního města Prahy. Územní útvary zabezpečují v obvodu výkon pracovní činnosti strážníků především formou hlídkové služby a služby okrskářů, přičemž úzce spolupracují se samosprávnými orgány MČ, s úřady MČ a plní úkoly uložené jim starosty a radami MČ. Udržují součinnost s útvary Policie ČR a se všemi subjekty Záchraného bezpečnostního systému hlavního města Prahy.

Úsek ředitelství městské policie pro řízení celoměstských útvarů

Úkolem úseku ředitelství městské policie pro řízení celoměstských útvarů je řízení a koordinace výkonu služby celoměstských útvarů na území hlavního města Prahy. Dalším úkolem je zajišťování výuky a výcviku zaměstnanců městské policie. Úsek ředitelství MP pro řízení celoměstských útvarů tvoří:

- a) hlídkový útvar
- b) útvar psovodů,
- c) pohotovostní útvar
- d) poříční útvar.
- e) útvar řešení přestupků,
- f) útvar vzdělávání.

Myslím, že stojí za to si některé tyto specializované útvary představit blíže.

Hlídkový útvar je výkonným útvarem městské policie, který působí především v prostorách pražského metra, přičemž zajišťuje veřejný pořádek a bezpečnost osob a majetku při přepravě v prostorech metra a vnějších vestibulech, a to jak veřejnosti přístupných, tak těm, které podléhají režimovému vstupu. Do jeho působnosti jsou zařazeny i prostranství v bezprostředním přilehlém okolí jednotlivých stanic metra. Nyní se činnost strážníků soustřeďuje i na tramvaje a autobusy, kde úzce spolupracuje s Dopravním podnikem hlavního města Prahy při kontrolních akcích.

Útvar psovodů je výkonným útwarem městské policie, který organizuje odborný výcvik služebních psů a jejich využívání při výkonu pracovní činnosti strážníků. Součástí tohoto útvaru je záchranná jednotka, určená k nasazení při potřebě záchranných prací. Součástí útvaru je i záchranná kynologická skupina, kde působí čtyři atestovaní záchranáři, z nichž tři jsou součástí USAR týmu pro mezinárodní záchranné operace. Zúčastňuje se pravidelných cvičení konaných v součinnosti s Hasičským záchranným sborem, Policií ČR, Armádou ČR a Horskou službou ČR. Záchraná jednotka je tvořena vybranými strážníky útvaru psovodů, kterým je poskytován speciální výcvik a jsou se svými psy vysíláni do záchranných akcí. Jejich výběr a zařazení do jednotky zajišťuje vedoucí útvaru tak, aby jednotku tvořili alespoň tři strážníci. Mimo výcvik a výkon záchranné činnosti vykonávají běžné úkoly útvaru psovodů. Při plnění těchto úkolů se spolupodílí se na zajišťování veřejného pořádku v rámci konání společenských, kulturních a sportovních akcí, provádí samostatnou hlídkovou činnost a to zvláště formou kontrol v nepřehledných a špatně přístupných lokalitách hl.m. Prahy, jako jsou opuštěné objekty, lesoparky, parky, chráněná území a přírodní rezervace.

Pohotovostní útvar

Tento útvar se dále dělí na dvě skupiny, a to skupinu Dopravní a skupinu SOP (skupina operativní pomoci).

Dopravní skupina

Činnost Dopravní skupiny je soustředěna na bezpečnost a plynulost provozu na pozemních komunikacích v hl. m. Praze a na dodržování obecně závazných právních předpisů o ochraně veřejného pořádku, kde mimo jiné plní odborné, samostatné a specifické úkoly na úseku dopravy zejména v oblasti dodržování ustanovení zákona 361/2000 Sb. o provozu na pozemních komunikacích. Jako hlavní popis činnosti DS lze uvést mimo jiné odhalování přestupků a jiných správních deliktů v dopravě. V praxi je realizováno zaměřením strážníků zejména na odstraňování vozidel tvořících překážku provozu na pozemních komunikacích a měření rychlosti vozidel. Odtahy vozidel jsou prováděny v denní i noční směně v nepřetržitém provozu, kdy občané tuto službu intenzivně využívají.

Měření rychlosti na PMR, za pomoci WIFI připojení na určených místech na území hl. m. Prahy, dále laserového rychloměru UnicomLIDAR5, který je pevně zabudován ve vozidle VW Transporter a silničního rychloměru UnicomLIDAR5 – K.

Další okruh činnosti je zaměřen na intenzivní vyhledávání odcizených vozidel pomocí systému LOOK. Díky pravidelné aktualizaci databáze dochází k častému nalezení odcizených vozidel, registračních značek a vozidel která jsou v pátrání Policie ČR. Tato činnost je prováděna na celém území hl. m. Prahy formou lustrace jak parkujících vozidel, tak vozidel v pohybu. Současně s tím je kladen velký důraz na školení a znalost interních norem MP, zejména pak na znalost směrnice pro postup při odstraňování silničních vozidel a se směrnicí k ujednacení práce s technikou k měření rychlosti a na další příkazy a nařízení související s danou problematikou.

SOP (skupina operativní pomoci)

Tato skupina vznikla roku 2004 pod názvem Skupina specifických kontrol a tvořila jednu ze sekcí tehdejšího Záložního útvaru ÚCÚ MP hl. m. Prahy. Od 1.11.2007 je organizačně zařazena pod Pohotovostní útvar a nese název Skupina operativní pomoci. Stežejní náplní činnosti Skupiny operativní pomoci je zajišťování linky 156 s celoměstskou působností, kontroly provozoven restauračního typu zaměřené na podávání alkoholických nápojů mladistvým a kontroly závadových lokalit. Využití SOP vychází z koncepce útvaru a spočívá především v možnosti nasazení většího počtu strážníků na daný konkrétní problém, jako např. kontroly živnostenských provozoven jako jsou herny, bary, diskotéky a závadových lokalit. Skupina při své činnosti využívá mimo jiné i lanovou techniku za účelem záchranných prací a odstraňování škod. Využívá se i nasazení skupiny jako celku při zajišťování BO formou pořádkové jednotky, při řešení krizových situací pomocí vyjednávání, propátrávání objektů s možným výskytem nebezpečných osob. V souladu s interními pokyny MP, zajišťuje převozy cenin, podílí se na předvádění nebezpečných pachatelů a agresivních osob, a zajišťuje ochranu čelních představitelů MHMP při konání společenských akcí. Dalšími aktivitami SOP je také účast při konání ceremonií konaných k různým slavnostním příležitostem. V roce 2008 se jednalo o slavnostní oceňování strážníků na Staroměstské radnici a účast na Přehlídce 2008, která se konala k výročí oslav 90. let vzniku samostatného Československého státu.

Tato skupina nemá statut zásahové jednotky. Je tomu tak zejména z legislativních důvodů, neboť zákon o obecní policii zřízení takové jednotky neumožňuje. Podobná jednotka existovala již dříve, a to pod názvem JOZ (Jednotka operativního zásahu). Byla v činnosti od roku 1993 do roku 1997, ale poté byla zrušena. Strážníci zařazení do SOP jsou vedeni jako strážníci specialisté a spolupracují se členy zásahových jednotek PČR.

Poříční útvar

V roce 2003 se součástí tehdejšího Záložního útvaru ÚCÚ MP HMP stala poříční jednotka, která byla s účinností od 01.01.2003 zařazena do organizačního řádu Městské policie hl. m. Prahy, jako reakce na povodně, které postihly naši republiku a hlavní město v srpnu roku 2002. Činnost této jednotky započala 4.června 2003 spuštěním prvního hlídkového motorového člunu na vodu. Poříční útvar, jako samostatná součást Úseku celoměstských útvarů MP HMP vznikl ke dni 01.01.2007, kdy zároveň proběhla reorganizace výkonu služby.

Poříční útvar je útvarem městské policie, který působí na celém katastrálním území hl. m. Prahy, jehož stěžejní náplní je prevence, dohled a zabezpečování veřejného pořádku na vodním toku Vltavy, jejích březích a na dalších vodních plochách, nacházejících se na tomto katastrálním území. Poříční útvar tvoří vyškolení strážníci se speciálním výcvikem, kteří jsou vybaveni horolezeckou a potápěčskou technikou a samozřejmě služebními plavidly, na kterých vykonávají svojí hlídkovou činnost. Ta je však vykonávána nejen na plavidlech, ale i formou autohlídek v lokalitách, které bezprostředně přiléhají k vodnímu toku Vltavy a vodním plochám v teritoriu hl. m. Prahy, a to včetně kotvišť, přístavišť a sportovních klubů, zejména během nočních směn, se zaměřením na tzv. závadové osoby, rušení nočního klidu hudebními produkcemi a ohňostroji na plavidlech, kontrolu osob lovících ryby bez patřičného povolení a opuštěné objekty v blízkosti vodního toku Vltava. Činnost strážníků poříčního útvaru je orientována především do prevence, s cílem zajistit dodržování platných právních norem (Řád plavební bezpečnosti, vyhlášky Státní plavební správy, vyhlášky MHMP, zákon ČNR č. 200/1990 Sb., o přestupcích atd.) v souvislosti s provozem plavidel na vodním toku Vltava a s tím související bezpečností osob, které se na vodním toku vyskytují a pohybují. Tato kontrolně – preventivní činnost se nejvíce týká vykazování posádek lodiček a šlapadel z plavební dráhy a z míst, kde je pohyb plavidel zakázán. V zimním období je pak činnost útvaru zaměřena na kontrolu bezpečného pohybu osob na zamrzlých vodních plochách. V neposlední řadě pak členové útvaru provádějí kontroly břehů se zaměřením na odhalování zdrojů znečištění vodního toku. Při své činnosti útvar úzce spolupracuje s pracovníky Státní plavební správy, rybářskou stráží Českého rybářského svazu, Vodní záchrannou službou Českého červeného kříže, Policií České republiky – poříčním oddělením, Hasičským záchranným sborem ČR a ostatními subjekty, spjatými s činnostmi a aktivitami na vodním toku a vodních plochách. Strážníci tohoto útvaru pravidelně procházejí odborným školením pod vedením instruktorů vodní záchranné služby ČČK a jsou držiteli následujících osvědčení:

- kurzu hladinové služby se zaměřením na záchranu osob,
- kurzu první pomoci,
- kurzu hasič – lezec,
- záchranaře na divoké vodě,
- osvědčení vůdce malého plavidla,
- a potápěčského oprávnění CMAS AOWD, CMAS RESCUE Driver

Útvar vzdělávání

Posláním tohoto útvaru je zajišťování, zvyšování a prohlubování kvalifikace strážníků praktickým výcvikem při provádění základního a průběžného školení a zdokonalovacího školení v rozsahu, který je potřebný ke složení kvalifikačních zkoušek a pro výkon jejich běžné pracovní činnosti.⁷

⁷ Nařízení primátora hl.m.Prahy ve věcech Městské policie hl. m. Prahy č. 5/2007, kterým se mění a doplňuje organizační řád Městské policie hl. m. Prahy

3. Systém odborné přípravy obecních a městských policíí

Jednou z podmínek, aby se občan mohl stát strážníkem je skutečnost, že musí být vyškolen a vycvičen tak, aby mohl vykonávat povinnosti a oprávnění podle zákona o obecní policii. Jak jsem již uvedl, je podle tohoto zákona povinností obce, která městskou policii zřídila, zajistit strážníkům, kteří jsou v pracovním poměru k této obci, školení a odborný výcvik, a to ve školicím zařízení s akreditací Ministerstva školství, mládeže a tělovýchovy ČR. Je povinna tak učinit do šesti měsíců od přijetí občana do pracovního poměru. Na základě dohody mezi obcí a policií může výcvik strážníků zajistit i policie.⁸

Statutární a větší města si většinou zajišťují výcvik svých strážníků sami, ve svých školicích zařízeních. Toto je realizováno zejména tam, kde je nejen předpoklad většího počtu strážníků, ale hlavně i finančních prostředků. Tyto vzdělávací instituce jsou např. v Praze, Brně, Plzni a Ostravě.

Další možností zajištění odborné přípravy jsou soukromá vzdělávací zařízení. I v těchto institucích jsou kvalitní pedagogové s odpovídající akreditací. Nicméně se jedná především o komerční zařízení.

Poslední variantou odborné přípravy je forma samostudia. V tomto případě se musí strážník na zkoušku za účelem získání nebo prolongace osvědčení způsobilosti připravit samostatně. Děje se tak ale pouze vyjimečně, se souhlasem ředitele MP.

Jak je bezesporu známo, práce u jakýchkoliv bezpečnostních složek, městské a obecní policie nevyjímaje, představuje náročnou profesi, která klade vysoké nároky na odbornou, fyzickou a duševní přípravu. Souhrn těchto faktorů se pak projevuje ve způsobilosti příslušníků těchto složek, adekvátně řešit vzniklé situace a to jak po stránce profesní, tak v souladu se zákonem. Právě na to je má připravit kvalitní odborná příprava. Neméně významná je ale i průběžná příprava strážníka během jeho celého působení u obecní a městské policie. Přesto, že strážník má osvědčení platné na dobu 3 let, musí své znalosti stále zdokonalovat a zvyšovat svoji profesionální odbornost.

⁸ § 4d zákona č.553/1991 Sb., o obecní policii

Strážníci se při výkonu služby setkávají s různými nebezpečnými situacemi a projevy násilí, ať již proti sobě, či jiným osobám, a musí tyto situace řešit. Soustava kvalitní odborné přípravy zvyšuje šance strážníků uspět při plnění svých mnohdy nelehkých úkolů. Z důvodu, že neexistuje jednotný předpis vzdělávání obecních a městských policíí, je tedy věcí každé obce, jak se k problematice výcviku svých strážníků postaví. Z toho vyplývá, že co obec či město, to jiný styl výcviku.

Za příklad lze použít MP Brno. Zdejší školící zařízení pod názvem „Středisko profesní přípravy“, školí strážníky nejen pro vlastní brněnskou městskou policii, ale i pro celý jihomoravský region. Školí se zde strážníci např. z Vyškova, Kroměříže, Přerova či Znojma. Podmínky přijetí jsou zde stejné jako v celé republice. Na rozdíl od MP Praha zaměstnanec dostává zpočátku pracovní smlouvu na dobu určitou a to na 6 měsíců. V této zkušební době absolvuje povinnou tříměsíční odbornou přípravu, završenou zkouškou před komisí MVČR. Dále pokud není držitelem zbrojního průkazu, si získání zbrojního průkazu zajistí sám. Po absolvování základního kurzu následuje dvoutýdenní nástavbový kurz, který je zaměřený na taktiku a studium vyhlášek města. Po zkušební době je se strážníky sepsána nová pracovní smlouva, tentokrát již na dobu neurčitou. Středisko má vlastní lektory s aprobační, vlastní střelnici i tělocvičnu. Vzhledem k problémům s nastupujícími strážníky byl pro vedoucí pracovníky zaveden dvojúrovňový kurz managementu.

Dalším, již zmíněným městem s vlastním školícím zařízením je Ostrava. Zdejší výcvikové centrum má název „Středisko vzdělávání a volnočasových aktivit“ a je držitelem akreditace Ministerstva školství. Budoucí strážníci se zde připravují v základním tříměsíčním kurzu ke zkoušce odborné způsobilosti pod vedením vlastních i externích lektorů. V rámci rekvalifikačního kurzu získají zbrojní oprávnění. Po absolvování tohoto kurzu strážníci odcházejí do výkonu služby, kde se pod vedením zkušených starších kolegů zaučují přímo v praxi. Žádný další nástavbový kurz není praktikován.

Jak tomu u malých městských policíí lze ukázat na příkladu městské policie Kladno. Podmínky přijetí jsou téměř totožné. Pouze vedení města si dalo podmínku, že uchazeči musí být z Kladna a nejbližšího okolí a musí mít minimální výšku 170 centimetrů. Po přijetí jsou odesláni do Školícího střediska Mělník, kde absolvují základní rekvalifikační kurz včetně odborné přípravy, zaměřené na zvládnutí donucovacích prostředků. Dle slov pana DiS Jozefa Rejdy, který má u MP Kladno na starosti výcvik, je tato odborná příprava

nedostačující. Vzhledem ke komerční zaměřenosti se vedení školícího střediska snaží nabrat co nejvíce frekventantů, a tudíž není na kvalitní výcvik čas. Obvykle se nestihne ani zkouška k získání zbrojního oprávnění a je třeba ji složit až po návratu z kurzu. Tyto zkoušky pro MP Kladno zajišťuje soukromá firma Trefa, se sídlem v Družci u Kladna. Po získání osvědčení způsobilosti, jde v této chvíli již hotový strážník do přímého výkonu. Městská policie Kladno zavedla pravidelná přezkušování tělesné zdatnosti, ke kterým slouží plně vybavená tělocvična.

Mezi soukromá vzdělávací zařízení se patří např. vzdělávací institut POLIS, který má své centrum v Příbrami. Tento institut s akreditací Ministerstva školství, mládeže a tělovýchovy ČR má statut rekvalifikačního zařízení pro pracovní činnost „strážník obecní a městské policie“. Pořádá desetitýdenní rekvalifikační kurzy, kde probíhá výuka od pondělí do čtvrtka. Pátky jsou vyhrazeny pro řízenou praxi u svých mateřských obecních či městských policií. Součástí kurzu je fyzická příprava, zkouška odborné způsobilosti k získání zbrojního oprávnění a realizace zkoušky k získání profesního osvědčení k řízení služebního vozidla. Firma POLIS pořádá i sedmidenní prolongační kurzy pro strážníky, kterým končí platnost osvědčení a speciální kurzy pro řídící pracovníky v délce trvání 4 dny. Školí se zde například strážníci z městských policií Vimperk, Rudná a České Budějovice.

Dalším soukromým školícím zařízením je firma GRALUS, taktéž s akreditací Ministerstva školství. Tato firma provádí školení, respektive rekvalifikační kurzy jednak ve vlastním školícím centru v areálu Dědkův mlýn nedaleko Unhoště na Kladensku, nebo pokud si zákazník přeje, též v jeho prostorách. Rekvalifikační kurz trvá 9 týdnů, prolongační 7 dnů. Součástí rekvalifikace je i odborná příprava a příprava na zkoušku k získání zbrojního oprávnění skupiny „D“. Firma používá vlastní učebnice a vyvinula kompaktní disk s výukovým a zkouškovým programem. V nabídce lze nalézt i tématické přednášky, např. na téma „Strážník a nový trestní zákoník“. Služeb firmy GRALUS využívá např. MP Unhošť, Hostivice a Slaný.

3.1. Systém profesní přípravy strážníků MP hl. m. Prahy

Vznik a vývoj Útvaru vzdělávání Městské policie hl. m. Prahy

Vzdělávací zařízení Městské policie hl. m. Prahy vzniklo v roce 1994. Před tím byla příprava strážníků Městské policie hl. m. Prahy realizována ve spolupráci se vzdělávacími institucemi Policie ČR a to na Střední policejní škole v Hrdlořezích. Na odborné přípravě strážníků se podílel formou jednotlivých tematicky zaměřených kurzů i Magistrát hl. m. Prahy, konkrétně jeho odbor školství a vzdělávání. Tato koncepce přípravy strážníků však byla roztříštěná. Východiskem z této situace se jevil vznik vlastního vzdělávacího zařízení. Tak vznikl Útvar vzdělávání Městské policie hl. m. Prahy.

Po dlouhou dobu chybělo vlastní materiální vybavení a technické zázemí. Nebyly vybavené učebny, odborné kabinety, chyběly počítače a další materiál, nebyla tělocvična ani střelnice. Začátkem února 1995 se vyučovalo v provizorní budově na Budějovickém náměstí v Praze 4. Pro budoucí strážníky to znamenalo náročné přejíždění na fyzickou přípravu do pronajaté tělocvičny TJ Spoje Praha na Praze 3. Až v roce 1998 došlo k přesídlení Útvaru vzdělávání z nevyhovujících prostor do současného areálu na Praze 8.

Systém vzdělávání a odborné přípravy MP hl. m. Prahy

Systém vzdělávání Městské policie hl. m. Prahy představuje ucelený komplex přípravy čekatelů, strážníků a ostatních zaměstnanců k výkonu jejich pracovní činnosti. Pracovní činnost strážníka obecní policie je podmíněna znalostí základních právních předpisů a odborným výcvikem podle zákona o obecní policii a dalších prováděcích předpisů. Uchazeč o toto zaměstnání musí projít vzdělávacím programem, který je zakončen zkouškou odborné způsobilosti před komisí Ministerstva vnitra ČR.

Jak již bylo předesláno, v hlavním městě Praze si výcvik zajišťuje Městská policie Praha sama, a to prostřednictvím Útvaru vzdělávání MP hl.m. Prahy, který se v únoru roku 2009 stal školícím zařízením s akreditací Ministerstva školství, mládeže a tělovýchovy ČR.

Tento útvar, který sídlí v Praze 8 v ulici Kunderatka 19, je pracovištěm odpovědným za získávání, prohlubování a zvyšování kvalifikace. Při této činnosti spolupracuje s jednotlivými úseky ředitelství MP, výkonnými útvary a inspekcí MP, zejména při plnění jejich požadavků na proškolení konkrétních problematik, s ohledem na potřeby výkonu služby a kvalifikační požadavky pro stanovené funkce a podílí se na řešení teoretických problémů, souvisejících s úkoly MP.⁹

K odborné přípravě strážníků je k dispozici devět učeben, z nichž jedna slouží jako počítačová učebna, druhá je vybavena vším pro výuku dopravní problematiky. Všechny jsou však vybaveny moderní audiovizuální technikou. Pro fyzickou přípravu jsou k dispozici dvě tělocvičny vybavené především pro výuku bojových sportů. Samozřejmostí jsou šatny a sociální zázemí (sprchy, WC).

⁹ Příkaz ředitele MP hl.m. Prahy 1/2009, kterým se vydává směrnice o vzdělávání v podmínkách MP Praha

Pro zkvalitnění a zlevnění střelecké přípravy byla v roce 2003 v areálu instalována laserová střelnice, která se využívá pro osvojení správných návyků při manipulaci se zbraní. K vlastní střelecké přípravě slouží pronajatá střelnice v Chloumku u Mělníka.

Na tomto útvaru působím dva roky ve funkci zástupce vedoucího skupiny taktické přípravy. Mým úkolem je tvořit plány výuky v Nástavbovém kurzu, a jako instruktor – lektor učím prvky taktiky zákroku. Jsem ale samozřejmě seznámen s celým systémem vzdělávání, který vychází z příkazu ředitele MP hl.m. Prahy č. 1/2009, kterým se vydává směrnice o vzdělávání v podmínkách MP Praha a je organizován následujícími formami :

1. Základní odborná příprava

- vstupní školení
- nástupní kurz
- nastavbový kurz
- řízená praxe

2. Zdokonalovací příprava

- *prolongační kurz*
- *kurz specialistů*
- *střelecký výcvik*
- *speciální fyzický výcvik*
- *kurz získání oprávnění k řízení služebních motorových vozidel*

Tyto formy nyní pro úplnost blíže rozvedu.

Základní odborná příprava

Vstupní školení

Probíhá hned následující den po přijetí zaměstnanců formou povinného školení bezpečnosti práce a požární ochrany.

Nástupní kurz

Představuje vlastní přípravu čekatele ke složení zkoušky potřebné k získání "*Osvědčení o splnění stanovených odborných předpokladů*", podle zákona o obecní policii a ke složení zkoušky odborné způsobilosti podle zákona o střelných zbraních a střelivu. Na rozdíl od jiných školících zařízení je u MP Praha tento nástupní kurz dvanáctitýdenní. V jeho průběhu absolventi získají základní právní znalosti a teoretické dovednosti v oblastech, nezbytných pro výkon povolání strážníka. Výuka a výcvik probíhá formou denního studia v osmi výukových hodinách denně.

Vzdělávací program je uskutečňován formou teoretické a praktické výuky. Při výuce jsou využívány metody *slovní* (výklad, panelová diskuze, rozhovor), *názorně demonstrační* (vlastní prezentační programy, demonstrace formou názorných pomůcek), *praktické* (praktická cvičení, modelové situace prováděné formou inscenačních her), *fixační* (opakování, upevňování a procvičování učiva), *diagnostické a klasifikační* (prověřování vědomostí, sledování výsledků výuky) a práce s informačními zdroji (samostatné získávání

informací).¹⁰ Konkrétní rozvržení výuky odborných předmětů do jednotlivých lekcí je upraveno tematickými plány výuky (viz. Příloha č. 2). Skladba předmětů a jejich rozsah musí být přizpůsoben novelizaci souvisejících právních předpisů, hlavně však musí být v souladu s vyhláškou MVČR č. 418/2008 Sb., kterou se provádí zákon o obecní policii.

Skladba výuky:

Jak již bylo uvedeno, je rozsah odborných předpokladů a výcviku dán vyhláškou Ministerstva vnitra. Podle této vyhlášky se u strážníků obecní policie vyžaduje znalost ústavního pořádku České republiky a právní úpravy, která se týká:

- obecní policie,
- obecního a krajského zřízení,
- shromažďování,
- Policie České republiky,
- trestního práva,
- živnostenského podnikání,
- střelných zbraní a střeliva,
- přestupků a jiných správních deliktů, jejichž projednávání je v působnosti obce,
- správního řízení,
- bezpečnosti a plynulosti provozu na pozemních komunikacích,
- ochrany před škodami působenými tabákovými výrobky, alkoholem a jinými návykovými látkami,
- krizového řízení a integrovaného záchranného systému.¹¹

Na základě těchto předpokladů se v nástupním kurzu vyučují tyto předměty :

- trestní právo
- přestupkové právo
- policejní právo – obecní policie
- policejní právo – policie ČR

¹⁰ Příkaz ředitele MP hl.m. Prahy 1/2009, kterým se vydává směrnice o vzdělávání v podmínkách MP Praha

¹¹ Vyhláška MVČR č. 418/2008 Sb., kterou se provádí zákon o obecní policii

- správní právo procesní
- ústavní právo
- územní samospráva
- dopravně bezpečnostní činnost
- kriminalistika
- policejní psychologie
- živnostenské podnikání
- profesní tělesná příprava
- profesní taktická příprava
- střelecká příprava
- zdravotní příprava
- bezpečnost práce
- vyhlášky a nařízení Hl.m. Prahy¹²

Všechny tyto předměty vyučují lektori s dlouholetou praxí a příslušnou aprobací, což je zárukou kvality výuky. Pokud by tak tomu nebylo, zcela určitě by se to projevilo právě při zkouškách před komisí MVČR. Na základě svých zkušeností vím, že tzv. „úmrtnost“ při těchto zkouškách není nijak vysoká. Fyzická příprava, která je podrobně rozvedena v příloze č. 2, se koná pod vedením kvalifikovaných instruktorů, držitelů černých pásů v karate a judo.

Výcvik strážníka a čekatele zahrnuje zvládnutí:

- hmatů, chvatů, úderů a kopů,
- slzotvorných, elektrických nebo jiných obdobně dočasně zneschopňujících prostředků,
- obušku a jiného úderného prostředku,
- techniky poutání (připoutání osoby ke vhodnému předmětu),
- použití služební zbraně jako donucovacího prostředku,
- taktiky zákroku při (např. při předvádění osoby, zjištění, zda osoba u sebe nemá zbraň, zjištění totožnosti osoby, zajištění místa trestného činu),

¹² Příkaz ředitele MP hl.m. Prahy 1/2009, kterým se vydává směrnice o vzdělávání v podmínkách MP Praha

- oprávnění v provozu na pozemních komunikacích zahrnujících zásady bezpečnosti práce při usměrňování provozu, zastavování vozidel, rozhodování o odstranění vozidla, použití certifikovaných zařízení k provedení orientačního vyšetření přítomnosti alkoholu.¹³

Co si pod těmito pojmy můžeme představit? Jednotlivé druhy hmatů a dalších prvků sebeobrany vycházejí především ze dvou bojových umění. Těmi jsou judo a karate. Styl výcviku vychází z předpokladu, že většina posluchačů je v bojových uměních nováčky. Cílem tedy není tyto budoucí strážníky připravit na získávání technických stupňů v jednotlivých uměních, ale na to, aby byli schopni se ubránit. Z tohoto důvodu se začíná poučením o bezpečnosti, průpravnými cvičeními a technikami pádů. Následují blokovací a znehybňovací techniky na zemi, techniky porazů a chvatů ve stoji a za pohybu, a škrťací techniky. Jednotlivé bloky jsou prokládány kondičními posilovacími technikami. Výcvik v karate je zahájen nácviky úderů pěstmi, a to jednak z přední i zadní ruky. Pokračuje údery loktem a nácvikem kopů. Opět z přední i zadní nohy. Velký důraz je kladen na blokovací techniky a techniky úhybů. V této fázi výcviku jsou nacvičovány i obrany proti

¹³ Vyhláška MVČR č. 418/2008 Sb., kterou se provádí zákon o obecní policii

útoku nožem, střelnou zbraní nebo tyčí. Dále se procvičují blokovací a odváděcí techniky za pomoci obušku s příčnou rukojetí, nebo-li tonfy.

Termín slzotvorné prostředky jistě nikomu není cizí. I když i v této kategorii zařadila MP Praha jako jedna z prvních do své výzbroje vynikající typ obranného spreje „Tornádo“ od firmy ESP. Tento slzotvorný sprej v sobě kombinuje oslnivou svítilnu a pepřový sprej, který případného útočníka paralyzuje na cca 30 minut. Co ale znamená nový termín elektrické nebo jiné dočasně zneschopňující prostředky? V některých zemích je zaveden donucovací prostředek, který je znám pod názvem TASER¹⁴. U nás jej testuje i policie ČR. Také městská policie uvažuje o jeho zavedení. Jedná se o tzv. nesmrtící prostředek, ze kterého jsou vystřelovány malé bodce, spojené s elektrickými vodiči, které mají prostřednictvím silného elektrického šoku zneschopňující účinek na lidský organismus. Výhodou tohoto prostředku je, že zasahující policista či strážník nemusí přijít do bezprostředního kontaktu s osobou, proti které zasahuje. Na rozdíl od běžného elektrického paralyzátoru, který má diskutabilní účinky.

Následuje použití obušku či jiného úderného prostředku. MP Praha má ve své výzbroji obušek s příčnou rukojetí, nebo-li tonfu. Tento donucovací prostředek se dá použít jako klasický obušek, nebo také jako účinný prostředek k nasazení např. předváděcí páky. Do výzbroje se ale v současnosti zařazuje také jiný úderný prostředek a tím je teleskopický obušek, který má řadu nesporných výhod. Dá se použít v neotevřené, nebo i v otevřené poloze. Nezabírá příliš místa a při běhu nepřekáží.

Do výuky v základním kurzu je zavedena i střelecká příprava. Důvodem je, že služba je u MP Praha prováděna se služební zbraní, a tudíž musí být každý strážník držitelem zbrojního průkazu. Zkouška k získání zbrojního průkazu je složena před instruktory střelecké přípravy, kteří jsou zároveň i zkušebními komisaři.

Čekatel může být připuštěn k závěrečné zkoušce pouze za předpokladu, že vykonal výcvik k používání služební zbraně a zvládl použití uvedených donucovacích prostředků a realizaci oprávnění dle ZOP.

¹⁴ Wikipedie [online]. 3. Dostupný z WWW: <<http://cs.wikipedia.org/wiki/Taser>>.

Způsoby a formy ověření získaných znalostí a dovedností:

Ověřování znalostí strážníků-čekatelů je rozděleno do tří základních fází. V první fázi je ověřována dovednost praktického použití služební zbraně. Tato část je ukončena závěrečnou zkouškou k získání zbrojního průkazu. Druhá fáze je ukončena praktickou zkouškou z použití donucovacích prostředků. Třetí část zkoušky je teoretická a prověřuje znalost právních předpisů a schopnost strážníka-čekatele tyto znalosti aplikovat v praktickém výkonu služby. Ověřování těchto znalostí se provádí před zkušební komisí Ministerstva vnitra ČR. Tato zkouška se skládá z písemného testu a ústního přezkoušení. Zkouška musí být uskutečněna v jednom dni. Ústní přezkoušení lze vykonat až po úspěšném splnění písemného testu. Další pravidla způsobu vykonání zkoušky stanovuje zkušební řád pro ověřování odborných předpokladů strážníků. Zkušební otázky pro písemný test a pro ústní přezkoušení sestavuje Ministerstvo vnitra ČR. Strážník vykoná úspěšně zkoušku, jestliže splní písemný test a vyhoví v ústním přezkoušení. Vykoná-li strážník úspěšně zkoušku, vydá krajský úřad osvědčení o splnění stanovených odborných předpokladů. V případě hlavního města Prahy vydává toto osvědčení Ministerstvo vnitra ČR. Uvedená zkouška se provádí před každým vydáním osvědčení, tedy minimálně každé tři roky.

Nástavbový kurz

Nástavbový kurz absolvují všichni strážníci, kteří ukončili nástupní kurz, a to po dobu jednoho kalendářního měsíce. Úkolem nástavbového kurzu je upevnit a zdokonalit získané teoretické a praktické znalosti a seznámit se s interními předpisy, zaměřenými na praktický výkon služby. Obsahově je zaměřen na komplexní procvičování služebních úkonů a zákroků strážníka v plné výstroji a výzbroji, formou průpravných cvičení a modelových situací. Při tvorbě těchto modelových situací, se vychází z reálných podkladů, tj. úředních záznamů, vycházející ze skutečných zákroků hlídek MP.

Výuka zde probíhá opět formou denního studia v osmihodinových blocích. Posluchači, nyní již strážníci s osvědčením, se dvakrát v týdnu zúčastňují pokročilé tělesné přípravy (viz. Příloha 4). Ta již probíhá v plné výstroji, což znamená i se služebním opaskem, pouty a obuškem, pod dohledem instruktorů tělesné přípravy. Dále je jejich povinností se třikrát v tomto měsíci zúčastnit ostrých střelb. V této fázi je již většina posluchačů držitelem

zbrojního průkazu a mají vydanou svojí služební zbraň, se kterou intenzivně cvičí. Výuka v tomto kurzu je složena z několika základních prvků taktiky. Těmito prvky jsou:

- spojovací příprava
- kontrola osoby
- přesvědčení se, zda předváděná osoba u sebe nemá zbraň
- reakce na započatý útok (s využitím cvičných zbraní FX)
- zastavování vozidel
- topografické cvičení

Při spojovací přípravě posluchače seznamujeme se směrnicí o spojování v rámci MP. Je jim představena radiostanice Motorola, u které se seznamují s jejími ovládacími prvky, volbami přednastavených kanálů a tlačítkem tísň. Poté je jim rozdána hláskovací tabulka, kterou jsme pro ně s ostatními instruktory připravili. Tato je zpracována v takovém formátu, že se vejde do hlídkové knížky. Posluchačům jsou pak vydány radiostanice, se kterými se vydají do areálu útvaru a prakticky si zkoušejí navázání spojení a např. lustrace vozidel.

Kontrola osoby je jedním ze základních prvků taktiky, čehož jsme si jako instruktoři vědomi. Je to činnost, se kterou se naši posluchači budou při své práci na ulici denně zabývat. Proto je tomuto tématu věnována náležitá pozornost. A to jak po stránce právní, tak i psychologické a hlavně taktické. Posluchačům je vysvětleno, že v první řadě musejí mít ke kontrole osoby důvod, vycházející ze zákona. Instruktory je pak celá záležitost názorně předvedena a detailně rozebrána. Poté mají posluchači prostor pro dotazy. Po přestávce, která slouží hlavně k tomu, aby si vše v hlavě srovnali, mají opět prostor k dotazům. Po vysvětlení nepochopených částí se všichni posluchači v krátkých modelových situacích vystřídají v roli dominantního i zajišťujícího strážníka. Figuranta zde představuje jeden z instruktorů. Modelové situace vycházejí z praxe a to od nejjednodušších až po složité. Vzhledem k aktualizaci výuky dostáváme pravidelné svodky činnosti ze všech obvodních ředitelství. Tyto třídíme a formou modelových situací zařazujeme do výuky. Vyskytuje se zde prakticky vše, s čím se naši posluchači budou setkávat. Například volné pobíhání psů, kouření v prostorách metra, nedovolený zábor veřejného prostranství, pálení listí, krádeže v samoobsluhách až po přistižení pachatele

trestného činu. Tento blok je ukončen lustrací osoby a činností hlídky po zjištění, že se osoba nachází v pátrání Policie ČR.

Na předchozí blok navazuje další z oprávnění, kterými MP disponuje a tím je přesvědčení se, zda předváděná osoba u sebe nemá zbraň. Posluchači si prakticky vyzkoušejí, jak po zjištění, že se osoba nachází v pátrání, musí tuto uvést do klidu, a upozornit ji, že v případě neuposlechnutí, mohou být použity donucovací prostředky. Naučí se, jakým způsobem toto zjištění osobě sdělit a jak se vlastní „bezpečnostní“ prohlídka provádí. Je jim také vysvětlen rozdíl mezi osobní a bezpečnostní prohlídkou.

Dalším blokem je reakce na započatý útok na strážníka. Tento blok byl do výuky zařazen na popud samotných instruktorů, neboť ze svodek lze vyčíst, že se začaly množit fyzické útoky na strážníky. Výuka je orientována na použití donucovacích prostředků a to tak, že strážník sám musí vědět, který prostředek použije, aby útočníka zastavil. Zde se využívá cvičných obraných sprejů a cvičných pistolí FX Simunition. Posluchač je situován do pozice, kdy řeší nějaký přestupek a je bez varování napaden. Pokud má čas na výzvu, je nucen ji použít. Pokud čas nemá, reaguje použitím vhodného donucovacího prostředku. Posluchači zde zjistí, že pokud jsou nuceni použít služební zbraň a útočníka zneškodnit, je to něco jiného než na střelnici, kde střílí do statických papírových nebo kovových terčů. Důraz je v tomto bloku kladen i na činnost strážníka po použití donucovacích prostředků. A to na poskytnutí první pomoci, zajištění místa události, stop a svědků.

Zastavování vozidel je také jedním z důležitých prvků činnosti. Posluchačům je vysvětleno vše o bezpečnosti při této práci. Důležitými prvky jsou např. volba místa k zastavení vozidla, aby netvořilo překážku v plynulosti provozu, kdy a jak vyzvat řidiče k vystoupení z vozidla, jak tříštit jeho pozornost a hlavně jaké doklady potřebné k řízení vozidla může strážník MP po řidiči žádat. Zde je například zajímavý prvek, kdy podle zákona o provozu na pozemních komunikacích řidič k řízení motorového vozidla nepotřebuje občanský průkaz, ale podle zákona o obecní policii, se hodnověrným prokázáním totožnosti rozumí zjištění jména, příjmení, data narození nebo rodného čísla a bydliště osoby, které samozřejmě v řidičském průkazu chybí.¹⁵

Tyto prvky jsou ke konci kurzu složeny do jedné velké modelové situace s různým námětem, ve které se strážník musí nejdříve zahlásit pomocí RDST své základně, poté zastaví vozidlo, vyzve jeho řidiče (ten je představován jedním z instruktorů), k vystoupení z vozu, přejde do standardní kontroly osoby, se kterou podle chování této osoby buďto projedná a vyřeší její přestupek, či pokud se zjistí lustrací, že se osoba nachází v pátrání Policie ČR, dojde k přesvědčení se, zda osoba u sebe nemá zbraň a jejímu následnému předvedení. To vše i se zpracováním veškeré dokumentace, včetně úředního záznamu. Velký důraz je ve všech blocích kladen na používání výzev.

K výuce v nástavbovém kurzu využíváme taktický polygon, který jsme sami navrhli a nechali zrealizovat. Tomu však předcházely návštěvy na Policejních školách v Praze a Brně, kde mají s těmito polygony bohaté zkušenosti. Máme k dispozici maketu bytu o šesti místnostech, z nichž jedna je větší velikosti a může simulovat např. restauraci. Vstup do tohoto objektu může být proveden např. nutným vykopnutím dveří, neboť vstupní dveře jsou zesílené a tvoří je trenažér na vykopávání dveří. Nechá se zde nasimulovat i různá odolnost zámku dveří, a to pomocí dřevěných kolíků, které původně slouží ke spojování nábytku. Vše je cvičeno s důrazem na oprávněnost takového vstupu. Další součástí taktického polygonu jsou i cvičná vozidla, na kterých se cvičí praktické zastavování vozidel a případně i střelba cvičnými zbraněmi FX, např. při pokusu o najetí na strážníka.

¹⁵ Srov. § 12 zákona č. 553/1991 Sb., o obecní policii a § 6 odst. 8 zákona 361/2000 Sb., o provozu na pozemních komunikacích

Nedílnou součástí je i výuka administrativy, spojená s praktickým vyplňováním pokutových bloků, složenek, výzev pro nepřítomného pachatele dopravního přestupku atd. Strážníci se také učí správnému sepsání úředních záznamů. V reakci na ukončenou

základní vojenskou službu, byla do výuky zařazena i pořadová příprava. Zde se nejedná o bezduché drilování obrátů na místě a za pochodu, ale frekventanti si i navzájem velí a učí se používat svůj hlas k ovládání jiných lidí. Vzhledem k novelizaci zákona o obecní policii a zařazení tzv. jiných úderných prostředků mezi donucovací prostředky, absolvují všichni strážníci také kurz ke zvládnutí teleskopického obušku. Toto je jim zaznamenáno do průkazu odborné kvalifikace.

Na prohlubování profesních dovedností nutných pro výkon služby se podílejí i externí spolupracovníci (ředitelé OŘ MP, strážníci zařazení do kontrolního oddělení, lektoři z Policie ČR, ZS HMP, apod.). Ke stálým přednáškám patří Psychologie – krizová komunikace, vedená odborníky z Policejní akademie a Protidrogová problematika, kde přednáší policisté z Národní protidrogové centrály. Do výuky se podařilo zařadit i kvalitní celodenní kurz První pomoci, který vyučují specialisté záchranáři. Poslední novinkou je výuka dopravní problematiky se zaměřením na zajištění místa dopravní nehody, kterou přednáší odborník z Policejní akademie a Správní řízení, které má na starosti pracovník správního odboru magistrátu. Vzhledem k častým nahlášením uložených bomb, je do výuky zařazen jednodenní kurz pyrotechniky se zaměřením na zábavnou a nálezovou pyrotechniku, a samozřejmě také na spolupráci s Policií právě při nahlášených bombách. Tento kurz vede policejní pyrotechnik s bohatou praxí. Po absolvování kurzu alespoň naši posluchači vědí, jak mohou Policii vypomoci, aniž by se tzv. pletli pod nohama.

V lednu 2009 získal Magistrát HMP objekt školícího a výcvikového zařízení v Poustkách, které leží mezi obcí Žihle na Rakovnicku a Rabštejnem Nad Střelou. Nedaleko se nachází i výcvikové středisko Policie ČR Balková. Městské policii zde byla dána k dispozici plně vybavená budova k výcvikovým účelům, kterou jsme od února téhož roku začali plně využívat. Jezdíme sem s nástavbovým kurzem každý měsíc na týdenní výcvik. Do tohoto areálu za námi dojíždějí mimo jiné i pracovníci prevence, kteří posluchačům přednášejí na ožehavé téma domácího násilí.

Řízená praxe

Řízená praxe probíhá po dobu jednoho měsíce a jsou do ní zařazováni strážníci po absolvování nástavbového kurzu. V řízené praxi se nováčkové snaží o aplikaci získaných poznatků z nástupního a nástavbového kurzu, nyní již v přímém výkonu služby, pod odborným dohledem instruktorů – vedoucích směn. Řízená praxe je vykonávána na výkonných útvarech podle aktuální potřeby MP, s prioritou na centrum města a parkovací zóny. Během řízené praxe noví strážníci poprvé okusí, co znamená služba na směny, neboť zde mají i noční služby.

Zdokonalovací příprava

Cílem zdokonalovací přípravy je prohlubování a upevňování praktických a teoretických znalostí strážníků pro potřeby výkonu služby a k prodloužení platnosti osvědčení strážníka. Uskutečňuje se prostřednictvím prolongačních kurzů, kurzů specialistů, střeleckého výcviku, speciálního fyzického výcviku a kurzu získání oprávnění k řízení služebních motorových vozidel.

Prolongační kurz

Kurzu se zúčastňují strážníci, kterým končí platnost osvědčení strážníka, nejpozději však tři měsíce před ukončením platnosti osvědčení. Je organizován v rozsahu pěti pracovních dnů, avšak jeho složení je více vázáno na seznamování s novelami zákonů a vyhlášek. Je zde také prostor na dotazy vyučujícím. Tyto dotazy již na rozdíl od základního kurzu pramení z jistých zkušeností. Na závěr kurzu je provedeno přezkoušení strážníků před komisí stanovenou Ministerstvem vnitra ČR formou písemného testu a ústního přezkoušení, stejně jako u zkoušek nových strážníků.

Kurz specialistů

Kurz je organizován pro strážníky zařazené ve stanovených funkcích a strážníky, kteří jsou personální rezervou pro zařazení do vedoucích funkcí. Jsou obsahově zaměřeny na

řízenou profesní přípravu s prvky manažerských dovedností, sociálně-psychologický výcvik a speciální přípravu zaměřenou na výcvik v konkrétních činnostech dané vedoucí funkce. Kurzy mohou být též obsahově zaměřeny na další potřebné dovednosti dle jednotlivých specifických požadavků (kurzy práce s výpočetní technikou, jazykové kurzy apod.). Součástí kurzu bývají i studijní pobyty a stáže. Například všichni instruktoři taktické přípravy prošli stážemi taktické přípravy na Střední policejní škole Brno a Praha, kurzy taktiky a defenzivní střelby s instruktorem z Izraele. V současnosti se připravuje kurz práce pod jednotným velením při veřejných nepokojích a práce s protiúderovými sety a štíty. Zavedeny jsou i pravidelné kurzy pro zbrojře jednotlivých útvarů, které jsou pořádány Českou zbrojovkou Uherský Brod.

Střelecký výcvik

Střeleckého výcviku se povinně účastní všichni strážníci zařazení do přímého výkonu služby 2x ročně, ostatní strážníci alespoň 1x ročně. Obsahová část střeleckého výcviku se řídí směrnicí pro střelby MP, kterou však není potřeba blíže rozvádět.

Speciální fyzický výcvik

Speciální fyzický výcvik je určen pro strážníky zařazené v nástavbovém kurzu, strážníky v přímém výkonu služby a strážníky zařazené do skupiny SOP. Obsahově je zaměřen na prohloubení základních sebeobránných technik strážníka, vedení zákroku, použití donucovacích prostředků, procvičování taktických prvků a speciálních dovedností, navazujících na střeleckou a taktickou přípravu s využitím modelových situací. Výcviku se povinně účastní strážníci zařazení do přímého výkonu služby, minimálně jednou za kalendářní měsíc. Další zvyšování fyzické zdatnosti strážníků je realizováno formou tréninků, tréninkových soustředění a účasti na sportovních akcích pořádaných Sportovním klubem MP.

Kurz získání referentského oprávnění k řízení služebních motorových vozidel

V souladu s potřebami jednotlivých organizačních útvarů MP je ve stanovených termínech organizován na základě doporučení příslušných vedoucích zaměstnanců kurz k získání referentského oprávnění pro řidiče, kteří řídí služební motorová vozidla. Součástí kurzu je

přezkoušení z pravidel silničního provozu a kontrolní jízda se služebním motorovým vozidlem. Řidiči, kteří jsou držiteli referentského oprávnění jsou povinni zúčastnit se před ukončením platnosti oprávnění jednodenního školení, jehož absolvováním je platnost oprávnění prodloužena na další kalendářní rok.

Další kurzy

Pod zdokonalovací přípravu se řadí i další různé kurzy pro specialisty z řady strážníků SOP, pořičního oddílu a nově i jízdního oddílu. Tyto kurzy již ale nejsou vedeny Útvarem vzdělávání, jsou jím pouze zabezpečovány.

Např. strážníci SOP se nadále profesně zdokonalují a to nejen soustavným studiem zákonů a nařízení, ale i v oblasti zvyšování fyzické kondice, bojových umění, taktice zákroku a činnostech, které bezprostředně souvisí s náročnou problematikou vzájemné kooperace při zákrocích proti většímu počtu pachatelů protiprávních jednání, udržovacím lezeckým výcvikem a dalším specializovaným výcvikem:

- speciální střelecký výcvik jednotky pod vedením instruktorů střelecké přípravy,
- výcvik speciálních taktických činností,
- řešení krizových situací vyjednáváním pod vedením psychologů z Policejní akademie,
- výsadková příprava zakončena cvičnými seskoky,
- školení na obsluhu a práci s motorovou pilou,
- základní vyškolení nových strážníků a prolongace pro práci ve výškách a nad volnou hloubkou,
- součinnostní cvičení s Poříční jednotkou.

Jednou z podmínek k zařazení strážníka specialisty do funkce strážník specialista – záchranář je získání kvalifikace strážník - lezec. Tuto specializaci má v současné době 11 z 18 strážníků SOP. Strážníci SOP jsou dále certifikováni z problematiky adiktologie – problematika závislostí, ochrana osob VIP, první pomoc, převozy cenin atd..

Přestože má strážník osvědčení platné po dobu 3 let, musí své znalosti stále zdokonalovat a zvyšovat svoji profesionální odbornost, a to hlavně vzhledem k častým novelám některých zákonů a tím pádem i zvyšování pravomocí strážníků.

3.2. Systém profesní přípravy Policie České republiky, srovnání výcviku MP s výcvikem PČR

Výukový obsah je dle sdělení lektorů vytvořen tak, aby u policistů vytvářel vědomí odpovědnosti za své jednání, především v situacích, kdy zasahují do občanských práv a svobod. Používají se praktická cvičení a modelové situace, které navozují emoční prožitek. Po seznámení s teoretickými poznatky se studující učí samostatnému rozhodování a aplikaci nabytých znalostí a dovedností v simulovaných situacích a procvičují si technické dovednosti. Výcvik příslušníků Policie ČR je složen ze čtyř základních tematických okruhů školního vzdělávacího programu, který trvá 6 měsíců. Těmi jsou:

I. Postavení policie v demokratickém státě a její organizace

Budoucí policisté si osvojují základy českého právního systému, postavení a úlohu Policie ČR ve společnosti, získávají základní znalosti z oblasti zákona o služebním poměru a jsou připravováni na samostatné kvalifikované posuzování a řešení situací, se kterými se setkají při výkonu své služební činnosti. Vytvářejí si základní komunikativní dovednosti. S řadou profesních úkonů se seznámí komplexně tak, jak je budou provádět při vlastním výkonu služby, tzn. jak z pohledu právního, tak zároveň z pohledu pořádkové služby, psychologie a etiky policejní činnosti, dopravní služby a použití donucovacích prostředků.

II. Právní základy činnosti policie české republiky

V návaznosti na první okruh, druhý okruh rozvíjí teorii a doplňuje ji o praktický pohled. Cílem výuky je prohloubení právního vědomí studujících a příprava na samostatné kvalifikované posuzování a řešení situací, se kterými se jako policisté setkají při výkonu své služební činnosti. Důraz je zde nadále kladen na integrované procvičení profesních úkonů. Při řešení modelových situací jsou využívány dovednosti získané v předmětech informatika a výpočetní technika, technika administrativy a dopravní prostředky policie. Souhrnně studující procvičí veškeré nabyté znalosti a dovednosti v předmětu integrovaná praktická výuka. Studující si osvojí základní kategorie trestního a přestupkového práva, naučí se právně kvalifikovat a odlišovat občanskoprávní vztahy od veřejnoprávních

deliktů, a aplikovat nabyté poznatky při odhalování a vyšetřování trestné a jiné protispolečenské činnosti.

III. Služební zákroky, služební a procesní úkony

Třetí tematický okruh je zaměřen více prakticky než dva předchozí. Cílem výuky je zajistit rozšiřování vědomostí a upevňování dovedností studujících při výuce specializovaných předmětů a utváření návyků za účelem jejich integrace vedoucí k umění aplikovat znalosti, dovednosti a návyky při řešení konkrétních komplexních situací. V modelových situacích se aplikují profesní znalosti a dovednosti získané v jednotlivých odborných předmětech při provádění policejních úkonů a zákroků, zejména z hlediska vzájemně provázaných oblastí, které tvoří:

- zákonnost a metodická správnost služební činnosti (zejména ohled na ústavně zaručená práva a svobody občanů, práva a povinnosti policisty, kriminalistické zásady a etické chování),*
- psychologie a komunikační dovednost, zejména mezi policistou a občanem a mezi policisty vzájemně, včetně schopnosti zmírňovat hrozící konflikty,*
- taktika zákroků a chování ve službě,*
- zvládnutí technických prostředků přidělených k výkonu služby a nezbytné administrativy.*

IV. Metody, formy a činnosti základních útvarů vybraných služeb policie české republiky

Čtvrtý tematický okruh je zaměřen na komplexnost přípravy policistů. Stejně jako v předchozích okruzích získávají studující odborné profesní znalosti a dovednosti v jednotlivých vyučovacích předmětech se zaměřením na jejich aplikaci a integraci v konkrétních situacích. Současně jsou studující vedeni k samostatnosti a kreativitě včetně formování jejich přesvědčení o nutnosti dalšího samostatného individuálního vzdělávání. Důraz je kladen na provádění aktivit v podmínkách, které co nejvíce simulují skutečnost, případně v reálných podmínkách výkonu.

Skladba předmětů:

- *Právo,*
- *Služba pořádkové policie,*
- *Služba dopravní policie,*
- *Psychologie a policejní etika,*
- *Informatika a výpočetní technika,*
- *Použití donucovacích prostředků,*
- *Střelecká příprava,*
- *Technika administrativy,*
- *Dopravní prostředky policie,*
- *Kriminalistika,*
- *Zdravotnická příprava,*
- *Spojovací příprava.*¹⁶

Jak vyplývá z předchozí a této kapitoly, které jsou věnovány výcviku městské policie a Policie ČR, je tento výcvik obsahově téměř shodný. Zásadní rozdíl je v délce přípravy a jejím zaměření. U Policie ČR je v současné době 9ti měsíční výcvikový cyklus, z čehož 6 měsíců připadá na vlastní výcvik a další 3 měsíce jsou věnovány odborné praxi na konkrétním útvaru Policie. U městské policie v Praze je tento výcvik „pouze“ pětíměsíční, u jiných městských policií většinou základní tříměsíční. V základním kurzu stráví strážník-čekatel 3 měsíce, potom postoupí do měsíčního nástavbového kurzu a poté na další 1 měsíc do řízené praxe. Teprve pak je připraven k práci na ulici. To se netýká strážníků, kteří v minulosti sloužili u Policie. Zde jsou vzhledem k jejich předchozí praxi požadavky sníženy, a tento „bývalý“ policista přechází z nástavbového kurzu rovnou do přímého výkonu.

Ze srovnání jednotlivých učebních osnov vyplývá, že příprava policistů ČR je směřována hlavně k řešení trestných činů. Zato příprava strážníků směřuje především k řešení přestupků, a to na jedné straně taxativně vymezených zákonem, a na druhé straně

¹⁶ Školní vzdělávací program pro základní odbornou přípravu policistů služby pořádkové, dopravní a železniční policie (Střední policejní škola MV v Praze)

uvedených v jednotlivých vyhláškách obcí. Toto však neznamená, že by strážníci nebyli seznámeni s postupem své činnosti v případě zjištění nebo oznámení trestného činu. Jejich práce na místě trestného činu je podobná práci policisty Policie ČR, až na to, že strážník věc ukončí jejím předáním Policii ČR a sepsáním úředního záznamu, na rozdíl od policisty, který musí o celé události zpracovat spisovou dokumentaci. U obou organizací je zavedena forma výcviku, nazvaná modelové situace. Při těchto „modelovkách“ je skutečně u posluchačů zaznamenán emoční prožitek. Je možno sledovat, že někdy značně silný. Například při reakci na útok s použitím zbraně, mají posluchači roztřesené ruce, a ke konci akce, kdy mají vše nahlásit radiostanicí na Operační středisko, se častokrát nedovedou tzv. vykoktat.

Dalším rozdílem je, že pro policistu po absolvování kurzu a obdržení osvědčení, začíná tříletá zkušební doba, po níž je znovu přezkoušen, ale pak již tato přezkoušení nemusí nikdy opakovat. Zato strážník městské policie musí své osvědčení „prolongovat“ každé 3 roky. Tato situace se jeví jako diskriminující a je strážníky obecních policií kritizována zejména proto, že vyvolává každý třetí rok pravidelnou existenční nejistotu, protože tréma, momentální indispozice nebo i náhoda při opakování zkoušky u nich mohou vést ke ztrátě zaměstnání. To se zdá být na první pohled značnou nevýhodou, ale na straně druhé je strážník každé tři roky nucen se seznamovat s novelami zákonů a vyhlášek, které jsou obsaženy v souborech písemných testů a ústních otázek. Vzhledem k tomu, že sám mám za svých 18 let služby u MP Praha za sebou celou řadu těchto prolongací, se osobně domnívám, že by bylo mnohem účelnější např. po 10ti letech praxe tyto prolongace osvědčení nahradit třeba pravidelnými kurzy, které by byly zakončeny testem znalostí.

Posluchači Základní odborné přípravy Policie ČR mají svou výuku rozsáhlejší, což je jednoznačně dáno rozsahem jejich pravomocí a celorepublikovou působností. Předmět Technika administrativy do výuky MP zařazeny není. Strážníci pouze procházejí základy psaní úředních záznamů na PC. Zbytek se dozvídají až na svých mateřských obvodech, kde za veškeré jejich výstupy, úřední záznamy nevyjímaje, odpovídá jejich vedoucí směny a dozorčí obvodu. Zajímavým předmětem, vyučovaným u policie ČR, je předmět Dopravní prostředky policie. Budoucí policisté se v tomto předmětu neučí pouze jízdě se služebními vozidly, ale také jízdě s výstražným zařízením, násilnému zastavování vozidel, vytlačování vozidel, až po nouzové brzdění a vyhýbací manévry. U MP se tento předmět nevyučuje. Je zde pouze již zmiňovaný kurz k získání referentského oprávnění, ve kterém nejde o nic

jiného než napsat test a vykonat cvičnou jízdu. O jízdě s výstražným zařízením nemluvě. Co se týká dalších předmětů, myslím, že by některým mým kolegům rozhodně prospělo projít kurzem policejní etiky, neboť ta je některým cizí. Je zajímavé, že u policie ČR se v rámci předmětu Použití donucovacích prostředků vyučuje chemická příprava. U MP Praha je praxe jiná. Po přestupu z nástupního do nastavbového kurzu je posluchačům změřen obličej kvůli velikosti plynové masky, kterou však nikdy nikdo neviděl. Dokonce se neprovádí ani žádný výcvik v nasazování a používání těchto masek. Zbylá skladba předmětů vyučovaných u policie ČR je podobná předmětům u městské policie.

4. Náměty na zdokonalení systému profesní přípravy strážníků MP Hl. m. Prahy

Z hlediska mé praxe mohu posoudit, že komplex přípravy strážníků MP Praha je na dostačující úrovni. Dle mého názoru by bylo vhodné rozšířit tuto přípravu ještě o jeden měsíc nástavbového kurzu, neboť pouze jeden měsíc taktické přípravy nestačí na to, aby si posluchači dostatečně vštípili všechny zákonitosti a postupy taktiky. Velkou mezeru ale vidím ve výcviku průběžném. Jak vyplývá z kapitoly pojednávající o systému výcviku MP Praha, je jasné patrné, že strážník s osvědčením má povinnost zúčastnit se fyzického výcviku pouze jedenkrát za kalendářní měsíc. Každý instruktor tělesné přípravy může potvrdit, že toto nestačí ani jako výcvik udržovací, natož aby úroveň fyzické připravenosti jednotlivých strážníků směřovala dopředu. Pamatuji doby, kdy se každý strážník účastnil fyzického výcviku dvakrát týdně v rámci své pracovní doby. Škoda, že byl v této oblasti učiněn krok zpět.

I přes to vše, kdy se v návaznosti na prováděné zákroky a další úkony množí případy fyzických útoků na strážníky, je patrné, že výcvik přináší své ovoce. Jen za I. pololetí roku 2009 bylo zaznamenáno celkem 34 útoků na strážníky v souvislosti s výkonem jejich pravomocí. Tohoto protiprávního jednání se dopustili nejen osoby po vlivem alkoholu, ale výjimkou nebyli ani řidiči motorových vozidel. S výjimkou jednoho případu, kdy pachatelé napadení z místa ujeli aniž byli ztotožněni, byly všechny ostatní služební zákroky, úspěšně dokončeny, útočníci byli strážníky zpacifikováni, zajištěni a předáni Policii ČR.¹⁷

Z toho vyplývá, že základem každé odborné přípravy musí být vysoká míra adaptability na neustále se měnící podmínky. Neustále se zlepšující systém výcviku umožní nejen kvalitní výkon služby a přispěje ke snížení rizika případné újmy na zdraví, nebo i ohrožení života strážníků, ale vyvarovat se excesům, zejména při překročení pravomocí. Jako příklad může posloužit zpackaný zákrok hlídky MP na pražském Proseku, médii nazvaný „Prosecká střelba“. Jednalo se o případ z června 2007. Třicetiletý taxikář v Litoměřické ulici napadl ženu. Ten po příjezdu hlídky MP na místo dva její příslušníky zbil a jednoho odzbrojil. Strážníky pak ohrožoval jejich vlastní pistolí. Po příjezdu hlídky PČR namířil

¹⁷ Zpráva o činnosti MP HMP za I. pololetí 2009

zbraň i proti policistům. Zbraň ale byla bez náboje v nábojové komoře a muž jen naprázdno mačkal kohoutek. Po neuposlechnutí výzvy policistů k odložení zbraně, byl jimi zastřelen. Zda to bylo podcenění situace zakročujícími strážníky, či shoda nešťastných náhod není rozhodující. Zcela jistě by se tato situace neodehrála, kdyby existovala průběžná forma výcviku k zamezení ztráty ostražitosti a obezřetnosti. Tento výcvik bych si dovedl představit ve spojení taktika a střelecká příprava, a to opět formou modelových situací.

Osobně se ale domnívám, že jinak vedení MP reaguje na vzniklé potřeby pružně. Jak již bylo řečeno, ve spolupráci s Policií ČR a její pořádkovou jednotkou, se připravuje výcvik v používání protiúderových setů a štítů, pod vedením specialistů Stálé pořádkové jednotky. V první vlně bychom výcvikem měli projít my instruktoři, a poté bychom tuto tematiku vyučovali sami v našich kurzech. Zavedení takového kurzu je to logické, neboť v minulosti jsme často spolupracovali s Policií při různých příležitostech, např. Summit NATO, avšak bez těchto znalostí, pouze po krátkém zaškolení.

Spolupráce s Policií nás obohacuje a oboustranně si vycházíme vstříc. Policisté z různých skupin využívají našeho taktického polygonu, při čemž se od nich učíme jejich práci např. při alternativních vstupech do budov a prohledávání místností. Toto je potom využíváno při výcviku strážníků, protože i oni se shledávají s touto problematikou, kdy ve službě musí zkontrolovat domy v majetku města, které jsou obydleny např. squattery. A že při této činnosti není nouze o hledané osoby, je jistě jasné.

Pokud by se mělo polemizovat o zkvalitnění práce městské policie, museli bychom se bavit především o zkvalitnění strážníků jako takových. Sice dnes musí každý strážník mít úplné středoškolské vzdělání, které však samo o sobě není zárukou kvality. Domnívám se, že by se měl klást větší důraz především na výběr nových uchazečů, zvláště v této době, kdy náborů překračují čísla 30 nových uchazečů měsíčně. Výjimkou nejsou ani čísla kolem 40 – 50 uchazečů.

5. Metropolitní policie

V návaznosti na v této bakalářské práci rozebíranou problematiku se mi jeví zajímavým zamyšlení i nad úvahami o budoucím zřízení tzv. Metropolitní policie.

Dne 22.1.2008 na svém zasedání Rada hlavního města Prahy schválila věcný záměr zákona o Metropolitní policii. Nedlouho nato se mělo začít připravovat paragrafové znění zákona. Podle vedení města by vznik Metropolitní policie byl nejlepším řešením pro zvýšení bezpečnosti v Praze. První náměstek primátora pro bezpečnost Rudolf Blažek uvedl:

„Schválený materiál je základním kamenem naší snahy o zlepšení a zefektivnění činnosti bezpečnostních složek na území hlavního města. Zřízení Metropolitní policie by určité bylo velkým přínosem pro zlepšení bezpečnostní situace v Praze. Metropolitní policii by řídilo vedení pražské radnice. Tak by se mohly pružněji řešit problémy, které metropoli nejvíce trápí.“¹⁸

A dále dodal, že:

„Bezpečnost města i jeho obyvatel a návštěvníků je jednou ze základních priorit Rady. Rada bude usilovat o to, aby byla Praha pro své obyvatele bezpečným místem pro každodenní život, ale i městem, které je schopno řešit mimořádné události. Rada bude prosazovat nulovou toleranci k trestným činům, ale i k drobným přestupkům. Ulice, parky a náměstí metropole musí být místy, kde panuje veřejný pořádek, kde lidé rádi tráví svůj volný čas a kde se cítí bezpečně. Rada si klade za cíl vytvořit podmínky pro snížení kriminality a zvýšení objasněnosti trestných činů výrazným navýšením počtu strážníků v pražských ulicích, investicemi do kamerového systému města a legislativními změnami směřujícími k vytvoření metropolitní policie. Policisté a strážníci musí být v ulicích, před školami i v místech s vysokým nápadem trestné činnosti. Administrativa při vyšetřování a vyřizování přestupků i trestných činů musí být rychlejší a výkonnější.“¹⁹

¹⁸ http://magistrat.praha-mesto.cz/75610_Praha-je-o-krok-bliz-zrizeni-Metropolitni-policie

¹⁹ Programové prohlášení Rady hlavního města Prahy pro volební období 2006–2010 (Příloha č. 1 k usnesení Rady HMP ze dne 20. 3. 2007)

Při úvahách nad Metropolitní policií se v následujícím textu opírám o dokument tzv. Věcný záměr zákona o Metropolitní policii (Příloha č. 1 k usnesení Rady HMP ze dne 22. 1. 2008), který se vzhledem k jeho obsáhlosti, ale přesto významnosti, pokusím stručněji tzv. parafrázovat.

Snahy o sloučení obecní policie s policií státní, či nyní o vznik policie metropolitní, nejsou nové. Vždy byly na programu bezpečnostní politiky pražského magistrátu. V současné době plní úkoly při dohledu nad veřejným pořádkem, ochraně bezpečnosti osob a jejich majetku a nad bezpečností a plynulostí provozu na pozemních komunikacích na území hlavního města Prahy dvě samostatné a na sobě nezávislé bezpečnostní složky. Jsou jimi Policie ČR a Městská policie hl. m. Prahy. Jejich kompetence stanoví zákon o obecní policii a zákon o Policii ČR. Jak je jistě známo, tak úkoly Policie ČR v Praze určuje Ministerstvo vnitra ČR, zatímco pražskou Městskou policii řídí a kontroluje primátor hlavního města Prahy. Spolupráce mezi těmito složkami je upravena jejich jednotlivými zákony a nařízením vlády o vztazích Policie ČR k orgánům obcí a obecní policii. Odpovědnost za bezpečnost v hlavním městě mají primátor a starostové jednotlivých městských částí. Přímý vliv však mají pouze na Městskou policii. Při zabezpečování místních záležitostí veřejného pořádku je primátor hlavního města Prahy oprávněn požádat Policii ČR jen o spolupráci a starostové městských částí mohou Policii ČR požádat pouze o součinnost. Policie ČR je povinna požadovanou spolupráci poskytnout, pokud jí v tom nebrání jiné zákony. Nemůže-li policejní útvar splnit uložené úkoly, je ředitel policejního útvaru povinen informovat o tom bezodkladně a s uvedením důvodů obecní radu a ředitele nadřízeného policejního útvaru.²⁰ Řediteli policejního útvaru to umožňuje, aby požadovanou spolupráci nesplnil, např. z důvodu nedostatku sil a prostředků či plnění jiných důležitějších úkolů aj. Nařízení vlády o podrobnější úpravě vztahů Policie ČR k orgánům obcí a obecní policii, však vyžaduje pro vyžádání součinnosti policie ještě jednu podmínku, a to, že obec může součinnost požadovat pouze tehdy, jestliže není požadovaný úkol schopna zajistit vlastními silami a prostředky.²¹ Tento stav je pro účinné řešení bezpečnosti města zcela nedostačující, a proto jsou v rámci zvýšení bezpečnosti obyvatel a návštěvníků metropole pražským magistrátem zvažovány dva návrhy, které by tento stav pomohli změnit.

²⁰ Nařízení vlády č. 397/1992 Sb., kterým se stanoví podrobnější úprava vztahů Policie ČR k orgánům obcí a obecní policii

²¹ Nařízení vlády č. 397/1992 Sb., kterým se stanoví podrobnější úprava vztahů Policie ČR k orgánům obcí a obecní policii

Prvním návrhem je navýšení stavu zaměstnanců městské policie na území hlavního města Prahy. Zkušenost z uplynulých let jednoznačně poukazuje na to, že vyšší počet strážníků v ulicích je účinným prostředkem, jak omezit kriminalitu a zabezpečit tak veřejný pořádek. K zabezpečení veřejného pořádku však nestačí pouze navýšit počet strážníků, ale nezbytná je rovněž odpovídající úroveň jejich pravomoci.

Druhou možností je zřízení Metropolitní policie jako jednoho z prvků, který by přispěl k rozvoji hlavního města tím, že by v něm výrazně ovlivnil stav bezpečnosti. Idea Metropolitní policie tak vychází z představy bezpečnostního sboru, řízeného primátorem hlavního města Prahy, který by dokázal zabezpečovat místní záležitosti veřejného pořádku v takové metropoli, jakou je Praha a měl k tomu vedle dostatečného počtu strážníků i pravomoci, blížící se v určitých směrech Policii ČR.

Podle Rady města by tak kvalitu veřejného pořádku v hlavním městě Praze mohlo zvýšit vytvoření takového policejního celku, který by byl speciálně zaměřen na plnění těchto úkolů. Mohl by se specializovat na pořádkovou činnost na území města a na zajišťování bezpečnosti a plynulosti provozu na pozemních komunikacích, a jehož příslušníci by působili v ulicích formou hlídkové činnosti. Jejich činnost by probíhala v úzké součinnosti s úřady městských částí, orgány městské samosprávy a s Policií ČR, která by na území hlavního města nadále působila a zajišťovala své úkoly s tím rozdílem, že pořádkovou činnost a dohled nad dopravou by tak mohla ve vztahu k Metropolitní policii vykonávat pouze podpůrně, s omezeným počtem příslušníků. Dle návrhu Magistrátu by se základem Metropolitní policie měla stát současná Městská policie hlavního města Prahy, která by po určitém početním posílení a rozšíření svých pravomocí převzala některé úkoly a působnost od Policie ČR. Jednalo by se především o oblast zajišťování veřejného pořádku, ochranu bezpečnosti osob a majetku, dohled nad bezpečností a plynulostí provozu na pozemních komunikacích.

Několik možných změn se dle návrhu rýsuje i v dalších oblastech. Jednou z nich je územní působnost. Obecní policie dnes může zabezpečovat místní záležitosti veřejného pořádku pouze na území té obce, která ji zřídila, nebo té obce, se kterou podle zákona o obecní policii uzavřela veřejnoprávní smlouvu.²² I když by mohlo být v určitých případech vhodné,

²² § 3a zákona č.553/1991 Sb., o obecní policii

aby na určitém území státu působilo větší množství osob dohlízejících na bezpečnostní otázky nebo pomáhající v krizových situacích, včetně strážníků obecních policií, neumožňuje současný právní stav, aby strážníci obecní policie působili na území jiné obce bez splnění uvedených podmínek pro veřejnoprávní smlouvy. Za příklad vezměme povodně, které v roce 2002 postihly Čechy a Moravu. Zde působili strážníci z obou jmenovaných regionů, a v obou případech zabezpečovali veřejný pořádek, zachraňovali lidské životy a majetek. Byli sice ve stejnokrojích strážníka, nemohli však realizovat svá zákonná oprávnění a nepožívali ochrany veřejného činitele, protože působili mimo území, na kterém mohli dle zákona vykonávat svoji působnost. V praxi se však vyskytují případy, kdy by měl strážník realizovat dočasně svá oprávnění i mimo tato místa. Například pokud strážník přistihne osobu při protiprávním jednání, a bude chtít vůči této osobě užít svých pravomocí, může tak učinit pouze na území, kde jsou tyto pravomoci platné. Pokud však osoba překročí hranice tohoto území, ztrácí strážník za touto hranicí svá oprávnění a postavení veřejného činitele²³. Tento stav pak nelze považovat za vhodný, a proto by mělo být umožněno, aby v případě, kdy byl příslušníkem Metropolitní policie určitý zákrok nebo úkon již započat na území obce, kde je oprávněn vykonávat svá oprávnění, mohl být tento zákrok nebo úkon také dokončen, a to i na území jiné obce, přičemž nemusí jít nutně jen o sousední obec. Toto dokončení by však muselo být nezbytné a bezprostřední, aby nebylo zasahováno do pravomoci jiných bezpečnostních složek více než je skutečně nezbytné.

Také úkoly obecní policie jsou v dosavadním zákoně o obecní policii vymezeny jen jako zabezpečování místních záležitostí veřejného pořádku v samostatné působnosti obce. Navrhovaná úprava by jejich věcnou působnost mohla rozšířit a přiblížit ji tak k Policii ČR. Věcnou působností se rozumí okruh úkolů, za jejichž plnění by byla Metropolitní policie odpovědná. Rozsah navrhovaných úkolů je následující:

- ochrana bezpečnosti osob a majetku,
- zajišťování veřejného pořádku,
- dohled nad dodržováním pravidel občanského soužití,
- dohled na dodržování obecně závazných vyhlášek a nařízení hlavního města Prahy,

²³ Tento termín již není podle stávající právní úpravy platný. Nyní se jedná o úřední osobu (viz. Novela trestního zákona)

- dohled na bezpečnost a plynulost provozu na pozemních komunikacích a spolupůsobení při jeho řízení,
- odhalování přestupků a jiných správních deliktů,
- vedení evidencí a statistik potřebných pro plnění svých úkolů,
- zajišťování prevence kriminality v hlavním městě Praze,
- ochrana budov orgánů hlavního města Prahy a městských částí.

Metropolitní policie by měla mít možnost podílet se na území hlavního města Prahy na řešení některých oblastí, k nimž je podle současné právní úpravy oprávněna pouze Policie ČR. Jednalo by se zejména o oblast dopravy, oblast řízení o přestupku a správního řízení (např. rozšíření blokového řízení podle zákona o přestupcích) a oblast dalších oprávnění (např. přímý vstup do databází osob, vozidel apod.).

Podle zákona o obecní policii musí být strážník obecní policie občanem České republiky starším 21 let.²⁴ Ve věcném návrhu zákona o Metropolitní policii je uvedeno, že tato podmínka zřejmě vycházela z předpokladu, že vstupu do pracovního poměru v rámci obecní policie by měla předcházet povinná vojenská služba. Vzhledem k tomu, že povinnost výkonu základní nebo náhradní vojenské služby zanikla na konci roku 2004, považuje návrh zákona tuto minimální věkovou hranici pro strážníky Metropolitní policie za zbytečnou. Navíc prý není žádný důvod pro to, aby museli být strážníci starší než příslušníci bezpečnostních sborů. Z tohoto důvodu by navrhovaný zákon o Metropolitní policii stanovil pro její příslušníky minimální věk 18 let, tedy stejný věk platící pro příslušníky Policie ČR, Hasičský záchranný sbor České republiky, Celní správu České republiky, Vězeňskou službu České republiky, Bezpečnostní informační službu a Úřad pro zahraniční styky a informace.

Další změna, kterou by bylo dle tohoto návrhu vhodné provést, se týká povinného přezkušování jako u strážníků obecní policie před každým vydáním osvědčení o splnění stanovených odborných předpokladů, tedy minimálně každé tři roky. Navrhované řešení vychází z toho, že osvojení potřebné kvalifikace by u strážníků Metropolitní policie probíhalo ve dvou stupních a bylo by spojeno s výukou a výcvikem v akreditovaném školském zařízení, garantujícím odpovídající úroveň a délku vzdělávacího procesu.

²⁴ § 4 zákona č.553/1991 Sb., o obecní policii

Prvý stupeň by spočíval v základní výuce a výcviku a byl by předpokladem pro to, aby zaměstnanec mohl být hlavním městem Prahou jako člen hlídky vyslán do terénu a vykonával zde oprávnění a povinnosti strážníka obecní policie. Osvědčení vydané na základě úspěšného složení zkoušky by mělo tak jako dosud platnost pouhé tři roky.

Druhý stupeň osvojení potřebné kvalifikace by měl být dosažen po tříletém působení ve funkci strážníka a ověřen před uplynutím této doby opětovnou zkouškou, v níž by měl strážník prokázat teoretické i praktické znalosti odpovídající jeho zkušenostem z dosavadního výkonu této funkce a svou způsobilost funkci strážníka trvale zastávat. Získané osvědčení by mělo již mít platnost časově neomezenou tak, jak je tomu u ostatních orgánů vykonávajících veřejnou správu a policejní činnost. Vzdělávací proces příslušníků Metropolitní policie by tím však uzavřen být neměl, neboť časté změny právních předpisů vyžaduje průběžné seznamování a doškolování. Hlavnímu městu Praze by proto měla být uložena povinnost pravidelně prohlubovat kvalifikaci svých příslušníků.²⁵

Můj osobní názor je takový, že Metropolitní policie zatím aktuálně není potřebná. Bohatě by stačilo navýšit počet strážníků městské policie, ty ještě kvalitněji vzdělat a na základě tohoto náležitě upravit jejich pravomoci. Po zamyšlení se nad návrhem zákona o Metropolitní policii, se musím pozastavit nad několika názory pánů radních. Například snížení nástupní věkové hranice. Jak již bylo řečeno, je tato věková hranice přizpůsobena získání zbrojního průkazu skupiny „D“, tedy pro výkon povolání, a ne proto, že zanikla základní vojenská služba. Po mých zkušenostech si myslím, že věková hranice je stanovena správně. Lidé jsou přeci jen po 21. roku svého věku zodpovědnější. Nebo například územní působnost. Nedovedu si představit, proč by příslušníci Metropolitní policie zasahovali v jiných regionech. K tomu přeci není zapotřebí Metropolitní policie, ale lze to ošetřit různými smlouvami, či v případě živelných katastrof a stíhání pachatele trestného činu za hranice svého území zákonem, aby i v tomto případě měli nasazení strážníci statut úřední osoby. Jedna z mála věcí, se kterou souhlasím, je rozšíření vzdělávání a tříletá zkušební doba. Myslím, že to by neuškodilo. V současné době je u MP Praha zkušební doba 3 měsíce, tedy přesně tolik, co trvá nástupní kurz. Poté již není šance, jak se nepřizpůsobivého kolegy zbavit. Proč na druhou stranu raději nikdo nevolá po zavedení služebního poměru? Nikdo, kdo nesloužil na ulici a nedělal jiným strážníkům nadřízeného, si nedovede představit, jaké jsou problémy se strážníky, a to díky tomu, že

strážník MP funguje v pracovním poměru. Pokud takový nadřízený nemá autoritu, je značný problém přimět strážníka, aby vykonal nějaký pokyn. V případě služebního poměru a rozkazu, by to takový problém nebyl. Služební poměr by měl samozřejmě i jiné výhody. Vždyť strážníci přece vykonávají téměř stejnou práci, jako kolegové od policie ČR, ale žádná výsluha jim nenáleží. O dřívějším odchodu do zaslouženého důchodu nemluvě. Co třeba se strážníky ve věku přesahujícím 55. rok věku? Město pro ně zatím žádný sociálně zajišťovací program nemá. Třeba u městské policie Ostrava tito starší strážníci hlídají budovy v majetku města. Mám značnou představivost, ale představit si strážníka, který těsně před důchodem musí vykonat prolongační zkoušku, aby si ještě třeba rok udržel zaměstnání, je absurdní.. Domnívám se, že by se zodpovědné osoby měli raději zamýšlet nad takovými věcmi a neřešit to, co funguje.

Jak to tak vypadá, tak po dvouleté odmlce zatím o otevření této myšlenky nikdo neuvažuje, neboť zřejmě neměla takovou podporu, jakou by potřebovala. Jak řekl primátor Pavel Bém v pořadu České televize Otázky Václava Moravce: "Metropolitní policie je cesta do budoucnosti" a tak to asi prozatím zůstane.

Rád bych tuto kapitolu uzavřel citací z článku George L. Kellinga a Jamese Q. Wilsona Rozbitá okna. Tuto citaci údajně užíval bývalý starosta New Yorku Rudolph Guliani ve své vizi nulové tolerance zločinu a použil ji i bývalý ředitel Policie ČR Správy hlavního města Prahy plk. JUDr. Petr Želásko:

*"Boj proti zločinu nebude úspěšný ani za cenu většího množství policistů či tvrdších metod, pokud proti němu nebudeme bojovat všichni a na správné úrovni - to je na té nejnižší. To proto, že porušení společenského řádu na malé úrovni přivolává zločin větší. Pokud se rozbité okno hned nezasklí, vyvolává to dojem zločinecké čtvrti, do které se hned začnou stahovat zločinci, ostatní - bezdomovci, zloději, prostitutky, drogoví dealeři, vrahové a tak podobně. Končí to tím, že všechna okna ve čtvrti jsou nakonec rozbita a prakticky se tu nedá žít."*²⁶

²⁵ Věcný záměr zákona o Metropolitní policii (Příloha č. 1 k usnesení Rady HMP ze dne 22. 1. 2008)

²⁶ http://www.gov.cz/wps/portal/_s.155/7226/_s.155/10202?docid=106595

Závěr

Na základě prostudované literatury a vlastních zkušeností jsem se snažil o shrnutí nejdůležitějších aspektů profesního výcviku strážníků Městské policie hlavního města Prahy. Pokusil jsem se i poukázat na rezervy a nové možnosti v této oblasti. Mohu však závěrem konstatovat, že i přes některé nedostatky jsou současní strážníci vyškoleni na odpovídající úrovni. O tomto svědčí i fakt, že důvěra občanů v Městskou policii hl. m. Prahy roste. To vyplývá například ze statistik její tísňové linky, kam volá stále více lidí, aby pomohlo strážníkům chytit pachatele nebo rychle zakročit. Neustále však roste i počet těch, kteří se na linku obracejí s prosbou o pomoc nebo informaci. Přestože více než polovina volajících chtěla pouze všeobecnou informaci, občané začínají s městskou policií stále víc spolupracovat. Dokladem je více než 42 000 oznámení o trestných činech nebo přestupcích, které strážníci na tísňové lince zachytili v roce 2008.²⁷

Doufám, že již brzy bude Městská policie veřejností vnímána jinak. Ne jako drahá a zbytečná organizace, ale jako nezbytná součást bezpečnostních složek v naší republice, protože z mého hlediska má v některých činnostech nezastupitelnou roli. Za příklad je možné vzít nedávnou sněhovou kalamitu, kdy již druhý den byla zorganizována pomoc občanům, ve formě nasazení strážníků k odklizení sněhu v Praze. Městská policie má své neodmyslitelné místo v bezpečnostním systému, nezatěžuje svou činností státní rozpočet a strážníci jsou v ulicích města vidět. Například se každé ráno můžeme na přechodech pro chodce setkat se strážníky, kteří dohlíží na bezpečnou cestu dětí do školy. Každým rokem se zvyšuje počet objektů, které jsou napojeny na poplachový monitorovací systém, včetně škol, školek a jiných veřejně prospěšných zařízení. MP Praha vede i bezplatnou evidenci jízdních kol. Mým záměrem bylo, aby každý po přečtení této práce pochopil, že za tím vším je i kus poctivé práce a dřiny, při přípravě na toto nelehké povolání. Případní uchazeči naopak poznají, co je po přijetí do pracovního poměru čeká.

Hlavní město Praha je metropolí se všemi možnými problémy. Tedy i s existencí kriminality v celé své šíři, problematikou drog, nezaměstnanosti, přílivem zahraničních pracovníků, bezdomovců atd. Z těchto důvodů Praha potřebuje všestranně rozvinuté osobnosti strážníků, a to dostatečně vzdělaných a kvalitně profesně připravených.

²⁷ Zpráva o činnosti MP HMP za rok 2008

Vzdělávání strážníků obecních policií je do velké míry specifické. Na jedné straně strážník musí zvládnout poměrně širokou právní oblast a na druhé straně praktické dovednosti. Ve výkonu služby jde pak o to, jak tyto oblasti vzájemně propojit, a také o to, jaké má strážník aplikační schopnosti. Myslím si, že se nám zatím daří tyto aspekty plnit. Mou prací jsem se snažil poukázat na fakt, že problematika odborné přípravy je složitý proces, který je značně ovlivněn ekonomickými, organizačními a společenskými faktory jednotlivých obcí. Je však nezbytný.

Pokud by se však do budoucna měli měnit oprávnění a pravomoci strážníků a zvyšovat se tak jejich kompetence, bylo by nutné provést změny v jejich odborné profesní přípravě, nejen ve smyslu jejího zkvalitnění, ale především v jejím obsahu a v délce jejího trvání.

Seznam použité literatury:

1. KUČEROVÁ, Karolína. Metropolitní policie: přání otcem myšlenky. Týden.cz [online]. 2007 [cit. 2010-01-21], s. 1. Dostupný z WWW: <http://www.tyden.cz/rubriky/domaci/metropolitni-policie-prani-otcem-myslenky_14273.html>.
2. MACEK, P.; UHLÍŘ, L. Dějiny obecních policí I
3. Nařízení vlády č. 397/1992 Sb., kterým se stanoví podrobnější úprava vztahů Policie ČR k orgánům obcí a obecní policii
4. Nařízení primátora hl.m.Prahy ve věcech Městské policie hl. m. Prahy č. 5/2007, kterým se mění a doplňuje organizační řád Městské policie hl. m. Prahy
5. Portál školícího zařízení firmy GRALUS, [online]. Dostupný z WWW: <<http://www.gralus.cz>>
6. Portál školícího zařízení firmy POLIS, [online]. Dostupný z WWW: <<http://www.obecnipolicie.eu>>
7. Příkaz ředitele MP hl. m. Prahy č. 28/2003, kterým se vydává směrnice pro střelby MP hl.m. Prahy
8. Příkaz ředitele MP hl.m. Prahy č. 1/2009, kterým se vydává směrnice o vzdělávání v podmínkách MP Praha
9. Programové prohlášení Rady hlavního města Prahy pro volební období 2006–2010 (Příloha č. 1 k usnesení Rady HMP č. 0374 ze dne 20. 3. 2007)
10. Školní vzdělávací program pro základní odbornou přípravu policistů služby pořádkové, dopravní a železniční policie (Střední policejní škola MV v Praze)
11. Věcný záměr zákona o Metropolitní policii (Příloha č. 1 k usnesení Rady HMP ze dne 22. 1. 2008)
12. Vyhláška ministerstva vnitra č. 418/2008 Sb., kterou se provádí zákon o obecní policii
13. Wikipedie [online]. 3.5.2002 , 7. 1. 2010 v 13:49. [cit. 2010-01-21]. Český. Dostupný z WWW: <<http://cs.wikipedia.org/wiki/Taser>>.
14. Zákon č. 283/1991 Sb., o Policii České republiky, ve znění pozdějších předpisů
15. Zákon č. 553/1991 Sb., o obecní policii, ve znění pozdějších předpisů
16. Zákon č. 361/2000 Sb., o provozu na pozemních komunikacích

17. Zákon č. 119/2002 Sb., o střelných zbraních a střelivu
18. Zpráva o činnosti MP HMP za rok 2008
19. Zpráva o činnosti MP HMP za I. pololetí 2009
20. Želásko, Petr. Bezpečná Praha z pohledu Policie ČR. Portál veřejné správy České republiky [online]. 2070, roč. 2007 [cit. 2010-01-21], s. 1. Dostupný z WWW:
<http://www.gov.cz/wps/portal/_s.155/7226/_s.155/10202?docid=106595>

Seznam zkratek:

BO – bezpečnostní opatření

DS – dopravní skupina

MČ – městská část

MPHMP – Magistrát hl. m. Prahy

PMS – poplachový monitorovací systém

SDP – služební dopravní prostředek

SOP – skupina operativní pomoci

RHMP - Rada hl. m. Prahy

ZHMP - zastupitelstvo hl. města Prahy

ZOP - základní odborná příprava

